

à la bárdos

XXII. ÉVF. 2010. PÜNKÖSD
A TATABÁNYAI BÁRDOS
LÁSZLÓ GIMNÁZIUM
ÉLMÉNYSZERZŐ MEGJELENIK
ÉVENTE ÖTSZÖR

A megszokottnál többen ballagtak

Az igazgató úr is együtt vonult a 12. osztállyal

Ebben az évben is álltak a forró napsütésben végzőseink, most is szép volt az ünnepség, megtelt hozzátartozókkal az udvar, virágtenger borította az iskolát, az idei búcsúzás mégis különlegesebb volt, mint az eddigiek. – SKRINYÁR ALEXANDRA írása

Hosszú idő után idén fordult elő újra iskolánk történetében, hogy nem két vagy három osztály ballagott, hanem egyszerre négy is.

Ez több szempontból is érdekes. A virágok mennyisége nőtt, több munkát adott az ünnepség azoknak a diákoknak, akik díszítettek, illetve lesztek a műsor után a növényeket a termekben és az iskola egész területén. De nem valószínű, hogy ez volt a legfontosabb eseménye az idei ballagásnak. Az időjárás most sem kímélt senkit. Sem azokat, akik a sorsfalban álltak, sem a vendégeket, de még a végzősöket sem. A búcsúzó diákok hősiesen túrték a hőséget: nem mindennap ballag az ember. Ez talán az egyik legszebb emlék diákeveinkből, és ezért megéri. Az alkalomhoz illően mindenki kitett magáért. A díszítő diákok, tanáraink, a műsorban szereplők, a sorsfalban álló diákok és még sokan mások, akik nagyon sokat tettek azért, hogy a négy osztály minden egyes végzős diákjának szép legyen ez a nap.

Amikor a négy végzős osztály végigvonult az iskolán, énekelve járták be a folyosókat és az udvari sétányt, nemcsak szokatlanul nagy számuk volt szembeötöl. Osztályfőnökeik és volt osztályfőnökeik mellett iskolánk igazgatója, Sándor János is velük ballagott, ő vezette a végzősö-

korát. Ebből a szempontból is különleges volt ez a ballagás. Ebben az évben mondhatta el ugyanis az utolsó ballagási beszédét mostani igazgatónk. Nyugállományba vonulása miatt a számára utolsó tanévet tölti iskolánkban. Beszédében érezhető volt, hogy míg a végzősöktől, egyben kicsit az iskolától is búcsúzott. Ezt követően beszédét az önkormányzat gesztusa egészítette ki: volt diákunk, Schmidt Csaba alpolgármester és helyi, valamint azóta országgyűlési képviselő a város nevében köszöntötte és búcsúztatta vezetőnket.

A műsorban elhangzó beszédek és versek után – Bányai Cseperke és Ács József az iskolában maradó diáktársak, Legát Csaba a ballagók nevében szólt – átadásra kerültek a díjak azoknak a diákoknak, akik valamilyen módon kiemelkedő munkát végeztek az itt töltött 4-5-8 év alatt. Köztük volt Kassay-Farkas Réka is, aki idén a több éve kiadatlan Bárdos-díjat kapta meg kiemelkedő munkájáért. Az énekkar is szépen búcsúztatta diákjainkat, akik külön erre az alkalomra rengeteget készültek. A dalok és a műsorban elhangzó szövegek hozzájárultak ahhoz, hogy szép pillanattá nemesítsék a diákbúcsút. A szülők és családtagok meghatódva nézték végig, ahogy a kislányokból és kislányokból lett érett, felnőtt gyermekük vagy

rokonuk elballag a gimnáziumból, és ezzel élete egy szakasza véget ér, és egy új kezdődik el.

De nemcsak a hozzátartozók élhettek át meghatározható pillanatok az idei ballagáson. Az itt maradó tanulóik közül volt, aki arra gondolt, hogy nem szeretne elballagni a gimiből, mert annyira szereti, és volt, aki úgy nézett a sorsfalak között sétáló végzősökre, hogy közben arra gondolt, milyen jó érzés lehet a legidősebbnek és legokosabbnak lenni az egész iskolában. De bármint is gondoltunk, előbb-utóbb megtudjuk mindannyian, milyen megoszthatatlan érzéseket jelent a ballagó diákoknak ez a nap.

A ballagás végén a virágok súlyától elfáradt diákok elbúcsúzhattak tanáraiktól és egymástól is, és ez a búcsú akkor is véglegesnek mondható, ha persze találkozhatnak még az érettségien, az osztálytalálkozókon és az egyéb közös programokon, amelyek nem hagyják, hogy feledésbe merüljenek a diákevek. És persze ezekért a diákevekért idén is sok köszönet jár mind a diákokat tanító tanároknak, mind az iskola vezetésének.

NAGY TAMÁS FELVÉTELEI

Száz év múlva ki tud majd itt magyarul?

Pillanatképek a ballagásról

Április 30-án, délután fél ötkor elbúcsúztunk legidősebb diákjainktól. Száztizenhét fiatalemberrel üresebb lett a gimnázium, de – amint alább kiderül – sok szép eredménnyel gazdagodott az iskolatörténet. Az esős, szomorú tavasz eme ragyogó délutánjára BÁNYAI CSEPERKE rendhagyó búcsúbeszédjével és a kiemelkedő díjazottak névsorával emlékezünk meg.

Tisztelt Tanárok, Családtagok, Barátok és kedves ballagó Diákok!

Dicsérni jöttem e napot, nem azért, hogy siróssá tegyem. A virágokkal zsúfolt ünnepet szeretném még jobbra és emlékezetesebbé tenni.

Ami nem csak, mint tanév utolsó. Ez volt az utolsó, amikor fél nyolcra jártatok iskolába, késésért „K” betűt kaphattatok, ehettek a Bárdos kiváló menzáján, drága Erzi néninktől tízórait vehettetek, ingyen járhatta-

Kassay-Farkas Réka átveszi a megérdemelt Bárdos-díjat az igazgató úrtól. Osztály- és vetélytársa, Kiss Judit kiemelkedő tanulói díjban részesült. Mihóczy Mercédesz a 13. c osztályból lett az évfolyam tanulója, magas elismerésben részesült Tóth András a 12. a-ból és Jancsekity Zoltán (12. d), az évfolyam sportolója. Kimagasló tanulmányi, közösségi, sport- és versenyeredményéért további 39 tanuló kapott könyvjutalmat és díszoklevelet

iskolában való eligazodásra, akár a nyári táborokra gondolok. Aztán szépen lassan jöttek a színes cések, majd megérkeztek a dések, akikről csak egy vékonyka fal választ el minket is – ahogy a béseket.

Ti is neveltetek minket. Töletek tanultuk meg a folyosó törvényeit, vettük át a hagyományokat, a jó dolgok mellett persze a rosszakat is. És szeptemberben, mikor majd belépünk az iskolába, észre-

vesszük, hogy hiányoztok. Bizony... hiányozni fogtok, mert nagyon jó közösség volt ez az évfolyam: együtt voltatok barátok közt, jóban-rosszban és vészhelyzetben. Bulikon és Mikulás-kupán veletek csináltuk a hangulatot.

A királyválasztás, az érettségire való jelentkezés, a felsőoktatási intézmények megjelölése, a bolondballagás, a zöldnap, az emlékezetes szerenád, az önkényesen egyre jobban szaporodó szabadnapok száma és a ballagás azt jelzi, hogy itt az érettségi, mellyel az életetek egyik szakasza véget ér.

Befejezitek a gimnáziumot, és beléptek egy nagyobb, díszesebb ajtón, amelyen túl szeleburdi gyermekekből kötelességtudó felnőttekké váltok.

De attól még, hogy felnőtök, remélem, nem felejtitek el azt a sok mókát, kacagást, tudást, ami az itt töltött idő alatt gazdagított benneteket. Emlékezzetek tanáraitokra, itt maradt barátaitokra, ne felejtsetek el, hogy ilyenek voltunk, és hogy milyenek voltak a könnyed gimnazista évek! És az emlékezés pillanatai aranyozzák be későbbi napjaitokat!

Ma ünnep van a szívben, ing betűrre a gatyába. Talán könnyes szemmel néztek körbe: itt kell hagynotok mindent, és a feledés homályába vesztek. Nyugi! A legendákat nem lehet elfelejteni, ezért Ti is megmaradtok az emlékezetben, néhány fényképen, újságcikkekben.

Az egész tizenegyedik évfolyam nevében sok sikert kívánok nektek az érettségire, és azt, hogy a reményeitek szerint alakuljon az életetek. Tudnék még óráig beszélni rólatok hozzátok, de helyette csak annyit mondok: Lányok! Fiúk! Jó utat!

BONO VOX – ÖRÖM VOLT NÉZNI, AHOGY A KLASSZIKUS ÉNEKKARI TAGOK A VIRÁGCSOROK MÖGÜL IS IBI NÉNIÉKET ERŐSÍTETTÉK

NAGY TAMÁS FELVÉTELEI

Kedves Végzősök! Tetszett a teremdíszítés? Remélem, igen, mert több tucat orgonabokrot nyírtunk ki a kedvetekért, ahogy tavaly Ti tettétek. Akkor még nem gondoltátok, hogy ilyen hamar elröppen ez az utolsó év.

tok konditerembe, az utolsó, hogy Ti voltatok a Nagyok, hogy a középiskolás lét egyéb tömör gyönyörét ne is említsem.

A közelgő érettségi ellenére irigyellek Titeket, persze lehet, hogy csak addig, míg szeptemberben rá nem jövök, hogy mi vagyunk a Nagyok. De ez még odébb van. Most Ti ballagtok. A Ti karotok erősödik a tengernyi virágtól, Ti szédelegtek a hosszú beszédektől, a Ti hozzátartozóitok alkotják a népes vendégsereget, az énekkar Nektek énekel, nektek állnak sorfalat, és a Ti kedvetekért díszítették fel az egész iskolát a diákok és a tanárok.

Több mint egy évtized után ez az első évfolyam, amelyiken négy osztály – száztizenhat ifjú! – ballag a Bárdosban. Az ásök és a bések nyolc, a cések öt, a dések négy éven keresztül boldogították az iskola tanárait, dolgozóit. És persze, minket is. Az ásök és bések ötödiktől kezdve terelgettek, győzködtek és irányítottak minket, akár az

A cések és dések sorában elől, középen Stréhli Brigitta, aki olasz nyelvből az OKTV országos döntőjébe jutott

„Csak a derű óráit számolom”

Utolsó interjú Sándor János igazgató úrral

A húszéves igazgatói munka után nyugállományba vonuló Bárdos-díjas iskolavezetővel MÁNYI-SZABÓ ATTILA beszélgett.

☛ Milyen emlékei vannak igazgató úrnak az elmúlt húsz évről?

– Nagyon sok emlékem van. Amikor 1990 októberében átvettem az iskola vezetését, a magyar oktatási rendszer óriási változásokon ment keresztül a rendszerváltásnak köszönhetően. Akkor még eszünkbe sem jutott a nyolcosztályos képzés lehetősége, ez csak akkor körvonalazódott, amikor az eredeti terv – két általános iskolával való együttműködés – kudarcba fulladt. De emellett működött a négyosztályos képzés is általános tantervű és testnevelés tagozatos gimnáziumi osztályokkal. A második szakmai programunkkal már létrehoztunk egy humán, illetve egy matematikus csoportot is, később a szülőknek az volt az érdekük, hogy gyermekeiket az idegen nyelv irányba mozdítsák el elsősorban, ezért a testnevelés tagozat megszűnt, és létre kellett hozni az emelt angol és német csoportokat, és az akkori igényeknek megfelelően bővíteni kellett az itt tanulható idegen nyelvek számát. Ekkor jött be az olasz, a spanyol nyelv, egy időben szakkörként japánt is tanítottunk az iskolában. Szóval izgalmas volt az az időszak, ami gyakorlatilag meghatározta a gimnázium profilját elég hosszú időre.

☛ Mikor volt ön a legbüszkébb arra, hogy ennek az iskolának az igazgatója lehet?

– Erre mindig büszke voltam a megbízásom kezdetétől a mai napig. Ha az első igazgatói pályázatomat megnézzük, az olvasható benne, hogy a gimnázium feltételeit megvizsgálva nem elképzelhetetlen, hogy ez a gimnázium a megye legjobb gimnáziuma legyen. Mindenesetre bizonyos szempontok alapján – miszerint egy iskola színvonalát csak a tanulmányi eredmények és a felvételi arányok, a nyelvvizsgaerányok alapján döntötték el – elmondható, hogy a megyei középiskolák legutolsó ranglistáin az első hely a Bárdost illette. Ezzel nem azt tudom igazolni, hogy ez a megye legjobb gimnáziuma, mert persze ezt nem csak az előbb említett szempontok alapján kell meghatározni. A hozzáadott érték a legfontosabb szempont, amivel egy iskolát minősíteni lehet. De azért ebben is a legjobb helyen állunk az utolsó felmérések alapján. Nos,

A Bárdos-díjas Sándor János

született: Sárvár, 1945. augusztus 17.

*iskolái: Tinódi-gimnázium, Sárvár
Műszaki Egyetem (1971-ig)*

fontosabb munkahelyei: tanár az ipari és kereskedelmiszakközépiszkolában, tanfelügyelő, oktatásügyi osztályvezető-helyettes, majd 1990-től a Bárdos-gimnázium igazgatója.

legjelentősebb eredménye: iskolánk több szerkezetváltása, ezen belül a 8 évfolyamos képzés.

A GYENGÉBBIK NEMET KÖSZÖNTI EGY NŐNAPI ÜNNEPSÉGEN

FOTÓ: NAGY TAMÁS (2009)

erre igazán büszke lehetek én is és a tantestület is, mert ezt nagyon kemény munkával sikerült elérni.

☛ Tehát mondhatjuk, hogy igazgató úrnak sikerült elérnie a célját.

– Nézd, az ember soha nem lehet önmagával teljesen elégedett, én sem vagyok az. Biztosan nagyon sok mindent el lehetett volna még érni. De az ember azért ember, mert tervez valamit, és ebből minél többet meg tud valósítani, annál elégedettebb, és büszkébb arra, amit tett. Én büszke vagyok arra, amit elértünk, tökéletesen elégedett nem vagyok, nem is voltam soha, de azt gondolom, hogy ez a normális hozzáállás.

☛ Amikor majd utoljára igazgatóként lép ki az iskolából, és visszanéz, akkor szép emlékek fognak az eszébe jutni vagy inkább a nehézségek, amelyek az elmúlt húsz év alatt adódtak?

– Természetesen a szép emlékek. Ha az ember leragadna azon, hogy milyen kellemetlenségek érik, akkor nem tudna foglalkozni az érdemi kérdésekkel. Hála Istennek nekem ilyen a habitusom. De természetesen a konfliktusok nem zárhatók ki – pláne húsz év alatt, pláne ilyen közoktatási káoszban, amit sokszor érzékeltek.

☛ Mielőtt itt igazgató lett, előtte is tanított. Menyire volt más érzés igazgatóként órát tartani?

– Nézd, én a diákok támogatását mindig magam mögött éreztem, ezt őszintén mondom. Nagyon sokat beszélgettem a diákokkal, különösen a kezdetekben, amikor kevesebb adminisztrációs feladattal terhelték az igazgatókat. Nagyon sokat voltam diákfórumokon, diákgyűléseken, programokon az iskolában és azon kívül is. Alapvetően

diákcentrikus vagyok. Persze egy iskolában a történéseket a pedagógusoknak kell meghatározni, hiszen őket erre képezték ki, ezért kapták a diplomájukat. De azt, hogy a diákok elképzeléseit, igényeit ne vegye figyelembe egy tantestület, azt én sohasem tudtam

elképzelné. Ezért azok a kérések, amelyeknek eleget lehetett tenni, mindig integrálódtak a pedagógiai programba.

☛ Az előbb elmondottakból az derül ki, hogy az iskola az ön vezetése alatt ért fel odáig, ahol most tart. Lenne valamilyen jó tanácsa az utódjának?

– Ez egy tantestület nélkül nem ment volna. Azt gondolom, hogy itt a tantestület döntő többsége nagyon jól felkészült pedagógus, akinek megfelelő a hozzáállása és a felkészültsége a tanításhoz. Aztán az én megítélesem szerint nagyon sokat, hogy az iskola vezetése olyan felállásban működött, amely megkönnyítette az én munkámat. Tehát volt egy általános igazgatóhelyettes, Varga Istvánné tanárnő, akinek a munkabírása hallatlanul nagy volt. És az ő személye ugyancsak meghatározó volt abban, hogy ez az iskola ide jutott 20 év alatt. És voltak témafelelős igazgatóhelyettesek is, ők is nagyon pontosan, precízen hajtották végre feladataikat. De a munkaközösségek is nagyon jól dolgoztak. Tanácsolni azt tudnám, hogy az utódom építkezzen arra, ami megvan, és jó, ami idejémtől – mert olyan is van –, azt pedig változtassa meg. Ez az iskola mindig a változások előtt járt kicsivel, mindig kicsit hamarabb lépett. Azt tanácsolom, hogy tartsa meg ezt a szokást. És biztos vagyok benne, hogy ha a tantestület az új vezetés mögött fog állni, akkor további fejlődés lesz az eredmény, és a gimnázium azt a hírnevet, amit megszerzett, meg is fogja tudni tartani.

☛ Fogjuk még önt néha látogatóban látni itt az iskolában?

– Bizom benne, hogy igen. Az a szándékom, hogy nem szakadok el az iskolától. Természetesen, ha adódik alkalom, akkor be fogok jönni, és beszélgetek a diákokkal, kollégákkal, ha hívnak rendezvényekre, akkor nagyon szívesen eljövök. Az, hogy nyugdíjba megyek, nem jelenti azt, hogy most lehúzzuk a rolót, és egy teljesen más élet kezdődik. Más élet kezdődik persze, de nem elfeledve a régit. És kitartást kívánok, a tanuláshoz pedig legalább ilyen vagy még jobb hozzáállást, mint eddig.

☛ Köszönöm a riportot, igazgató úr!

– Nagyon szívesen.

„Az esemény jön és elsuhan / s az emlékek száz ideje van”

Bárdos László hűgánál jártunk

Tegye mindenki a szívére a kezét, és ismerje be őszintén: nem tud eleget Bárdos Lászlóról. Minden évben megemlékezünk róla, hiszen ő iskolánk névadója. Minden gyerekeknek szíve joga ezeken a megemlékezéseken figyelni vagy nem figyelni, de ha valaki erősen koncentrálni az életút ismertetésére, vagy a felidézett történetekre, akkor sem kap egy igazi, eleven képet a valami-kor Tatabányán dolgozó tanár úrról. Nekünk ez most sikerült.

Bárdos László testvére, Hegedüs Alfrédné Joli néni ugyanis az iskola legtehetségesebb tanulóit támogatja mostantól, s ez alkalomból meglátogattuk, és kértük, hogy meséljen nekünk a tanár úrról. Joli néni leánya vette fel az iskolával a kapcsolatot, hogy az édesanyja az államtól idős kora miatt kapott pénzt az iskolának adományozná, és csak egyetlen kérése volt, szeretne volna tudni, hogy mire fordítjuk a kapott összeget.

Az idős hölgy Csepelen él, a kerületi kórház egy rehabilitációs intézetében, és igencsak szép korban van, ugyanis kilencvennyolc éves. A tízes, húszas évek elevenedtek meg előttünk, amikor a gyerekkorokról mesélt. Erős testvéri szeretet lengte körül az emlékeket, méltán, hiszen Bárdos László szeretetteljes, segítőkész ember volt, akinek nem szállt fejébe a dicsőség, pedig lett volna rá oka; ösztöndíjjal tanult Rómában, és mindig kitűnő tanuló volt.

Május 17-én egy igen esős hétfői

reggelen indultunk útnak Dobrova Zita tanárnővel, hogy meglátogassuk Joli nénit. A kezdeti akadályokat leküzdve beértünk a napfényes Budapest légtérbe. Mikor Csepelre érkeztünk, GPS-üzemmódra váltottunk a hátsó ülésen, és több „újratervézés” után végre megtaláltuk a Weiss Manfréd Kórházat. A kapunál Joli néni lánya várt minket, aki bekísért az idős nénihez.

Az épület tipikus: ágyak, orvosok, nővérek, betegek és hipószag. Ám az idős néni mindezek ellenére meglepett minket, mert – szerencsére – elég jó egészségi állapotnak örvend. Izgatott volt, és mosolygott. Szépen bemutatkoztunk, és átadtuk a bárdosos ajándékosmagot. Egy kis idő múlva meg már azt vettük észre, hogy Bárdos Lászlóról és a gyerekkorokról beszélgetünk. Mikor mesélt, mindenki csöndben, meghatóva hallgatta az apró történeteket. És mikor az idős néninek elakadt a szava, a lánya átvette a mesélő

A SZERZŐK FELVÉTELE

szerepét. Ő arról beszélt nekünk, hogyan segített Laci bácsi neki művészettörténetből felkészülni.

Jobban megismertük Bárdos Laci bácsit, és Joli néni elbeszélései alapján kiderült, hogy mennyire szereték egymást. Laci bácsi még akkor is a kishűgára gondolt, mikor távol a családtól, az egri kollégiumban élt és tanult az úri gyerekek társaságában. És hallottunk még több apró történetet arról, hogy névadónk hány nyelvet tanult, és hogy milyen zseniális elme volt. Mozaikdarabokból össze tudtuk azt is rakni, hogy Bárdos tanár úr segített mindenkinek, akinek csak tudott, és mindig, amikor csak lehetősége adódott rá.

A visszaemlékezésnek az ebédet hozó nővérke vetett véget, így

elbúcsúztunk. Megköszöntük Joli néni hatalmas ajándékát – százezer forintot –, és megígértük neki, hogy még ellátogatunk hozzá. Joli néni lánya kikísért minket a lifthez, elköszöntünk tőle is, majd elindultunk a jól megismert útvonalon hazafelé.

Nem tudtuk előre, hogy mire számíthatunk. Nem tudtuk, hogy milyen lesz a fogadtatás, a kórház és Joli néni, de a válaszokat megkaptuk. A fogadtatás magáért beszélt, hiszen az idős hölgy mosolyogva köszöntött minket a hagyományos kórházban. Jó élményekkel és meghatóva távoztunk. És talán ezen érzelmek keveredése miatt volt az, hogy néha az instrukcióba kapott 75 helyett akár 90-nel is mentünk.

ALTMANN-BÁNYAI

Az új igazgató: Pleier Tamás

Lezárult az igazgatóválasztás. Az igazgatói széket 2010. augusztus 1-jétől Pleier Tamás tudhatja magáénak. Nyertes pályázatát mindenki megtekintheti iskolánk honlapján.

A tanár úr iskolánk alapító pedagógusa és egyik első osztályfőnöke is volt. Korábban az Árpád Gimnáziumban tanított. Magyar-

történelem szakos tanárként pedig azóta is találkozhattunk vele, egy időben a történelem munkaközösséget is vezette. A leendő igazgató már most elkezdett megismerkedni új munkakörével. Folynak az átadás-átvétel munkálatai a jelenlegi iskolavezetéssel, szerveződik az új iskolai struktúra: mire kezdődik az új tanév, mindennek zökkenőmentesen működni kell. Ennek a háttér munkának első – a diákok számára látható – jele az volt, hogy Pleier Tamás tanár úr megjelent a diákküldöttgyűlésen, egyelőre csak megfigyelte Sándor János igazgató úr munkáját, jövőre már neki kell állnia a kérdések keresztjében.

Szándékunkban áll az év elején – amikor már minden fontos dolog körvonalazódott – egy hosszabb riportot készíteni az iskolaújság olvasói számára, amelyben megkérdezzük Pleier Tamás tanár urat igazgatói terveiről, álmairól, félelmeiről. – M-SZ. A. –

Hitelesen, érdekesen az egészségvédelemről

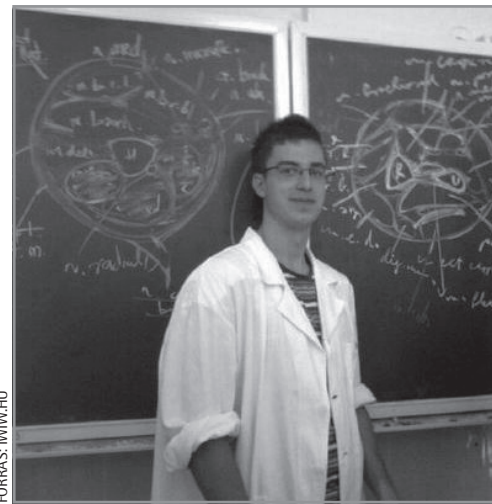
Papp Márton, iskolánk egykori Bárdos-díjas tanulója ma már a Semmelweis-egyetemen okosodik. De a kemény munka hevében visszatért hozzánk, hogy megossza velünk a dohányzásról és az alkoholfogyasztásról szóló statisztikákat. Eddig is tudtuk, hogy milyen veszélyekkel járnak ezek a szenvedélyek, és hallottunk már róla többször többféleképpen. Volt már vetítéses-ijesztgetős, jópofizós-haverkodós, unalmasan szakszerű, de most Marcinak hála egyszerűen csak kedves és hatásos, emberi és elgondolkodtató volt a preventációs előadás. Az adatok megdöbbentőek, a példák most is ijesztőek voltak. Még most is borzongunk, ha eszünkbe jut az a cigifüggő,

aki az oxigénpalackot maga után húzva igyekezett a szanatóriumi balkonra egy titkos slukktól szívni (rohantak az ápolók, hogy fel ne robbanjon), és Marci előadása óta azzal is tisztában vagyunk, hogy hány család életét keseríti meg a két szenvedély. A jelszó: ne cigizz, ne alkohollyal – mert nem lesz jó vége!

MADARÁSZ ANNA

Pleier tanár úr Kramarics Anna szalagját tűzi fel 2008-ban

FORRÁS: WWW.HU

Moszkvában a Vörös téren van egy víz nélküli kút. A hagyomány szerint annak, aki dob bele pénzt, teljesül egy kívánsága. Én épp a Vaszilij Blazsennij-székesegyház hagymakopoláiban gyönyörködtem, mikor odaléptem hozzám Réki, belenevetett az arcomba, és megdicsérte az oroszokat, hogy milyen kedvesek. A kútnál állva ugyanis egy moszkvai idegen nyitott tenyerében felé nyújtott pár rubelt, melyeket ő megköszönt és bedobott a kútba.

☛ Nem is kérdeztem még, teljesült akkor a kívánságod?

– Abszolút. Azt kívántam, hogy legyen az oroszos egy irtó jó csapat, ahova be tudok illeszkedni.

☛ Na, ez nagyjából száz rubeljébe került annak a koldusnak. Ennyit neki is megért...

Mind a ketten nevetünk. Ő az a lány, akinek még azt is meg tudjuk bocsátani, hogy egy hatalmas vigyorral véletlenül kifoszt egy moszkvai hajléktalant, aki kéregetett, nem pedig – ahogy Réki gondolta – szponzorálta a külföldiek kívánságait. (Azért tessék elképzelni szerencsétlen arcát, miközben délután négykor nézte, ahogy repülnek be a kút közepe felé a reggel óta gyűjtögetett rubelek...)

☛ Folytasd a sort! Besenyei Balázs, Meleg Gábor, Papp Márton...

– ... Kassay-Farkas Réka?

☛ Még furcsa?

– Persze. De igazából azt, hogy ez milyen nagy dolog, csak te mondogattod ennyire lelkesen, meg max. a családban.

Alátámasztásul: a Bárdos-díj az iskola házirendje szerinti legmagasabb elismerés. Rangját mutatja, hogy az utóbbi hét évben mindössze kétszer adták ki. (A teljesség igénye nélkül: olyan egyeniségek, mint Ámon Kata, Freisinger Ádám, Zsombolyay Péter, Schweininge Péter vagy éppen Kis Gábor sem kapták meg a díjat.) 2010-ben, négy év szünet után azonban Kassay-Farkas Réka méltónak találtatott...

– ... pedig mikor decemberben először pedzegette fő, hogy szeretné, ha az osztály indítana, akkor én még nem igazán értettem ezzel egyet, mondván, mit tettem én a falon sorakozó nevekhez képest?! Aztán az OKTV-k után már nem tartottam annyira elképzelhetetlennek, hogy más is támogatni fog, a szavazás után meg már nagyon sokan mondták, hogy én nyertem ebben vagy abban az osztályban.

☛ Pont egy osztálytársad (Kiss Judit – a szerkesztő megjegyzése) volt az ellenfeled... Nem volt kellemetlen?

– Nem igazán.

☛ Hatalmas csata az osztályteremben?

– Osztályon belül végül legtöbben engem támogattak.

☛ Kampányoltál, sütit osztogattál?

– Próbálkoztak páran, hogy bizonyos szolgáltatásokért cserébe rám szavaznak, de illedelmesen

A FELVÉTELT PATAKI GÁBOR AZ IZSEVSKI KALASNYIKOV MŰZÉUMBAN KÉSZÍTETTE

Akinek a mosolya a védjegye

visszautasítottam a felajánlásokat – és szélesen elmosolyodik.

☛ Egy keris ismerősömnek említettem, hogy interjút készítek veled. Személyesen sosem találkoztatok, de mondta, hogy hallott rólad, hogy mennyire bosszantó, hogy van egy lány, aki nagyon szép és nagyon okos egyszerre... Egy barátod meg név nélkül

azt mondta, hogy nem ismer még egy ilyen különleges lányt, aki ennyire okos, szép és még humora is van.

– Jó érzés ezt hallani.

☛ Sok az irigység?

– Szemtől szembe nagyon kevesen mutatják ki, ha irritálja őket, hogy „ez már megint itt van”. Persze visszahallok negatív megjegyzéseket, amiket az irigységnek tudok be, és ezért nem is esnek rosszul, inkább csak mosolygok rajtuk. A közvetlen környezetem viszont elfogadott, és azt hiszem, szeret.

☛ Sokak szemében mégis „stréber” vagy, biztos éjjel-nappal tanulsz – van igazi életed?

– Egész jól be tudom osztani az időmet, így egy csomó „antistréberes” dolgot is csinállok, azaz nem csak tanulok. A barátaimmal mászkálok, bulizok, vagy csak egész egyszerűen punnyadok a barátommal, esetleg facebookozok.

Már megint mosolyog. Nagyjából minden válasza után. Aki ismeri, látja maga előtt a fültől fülig érő mosolyt. Sőt, inkább vigyort.

☛ Ez a védjegyed?

– Mondhatni, igen. Ha zavarban vagyok, akkor is vigyorgok. Sőt úgy tűnik, a fejszerkezetemből

adódóan szerintem be sem tudom csukni a számát.

☛ Szoktak keresni, hogy „Réki, rossz kedvem van, nevesse bele a telefonba!”?

– Volt már rá példa.

☛ És ha téged kell felvidítani? Van olyan, hogy nem mosolyogsz?

– Vannak emberek, akik mindig fel tudnak vidítani, például Sebestyén Máté, Tóth Isti, Hummel Krisi, Kis Jenni, hogy csak a bárdososokat említsem. Természetesen sok olyan pillanat volt, mikor nem mosolyogtam.

☛ Apukád halála tabutéma?

– Az, hogy hogyan éltem meg... azt nem nagyon tudnám kifejezni. De az, hogy milyen emlékeim vannak róla, az nem.

☛ Érzed, hogy veled van?

– Igen! Bármilyen megpróbáltatás előtt állok, arra gondolok, hogy velem van. Elvégre neki most nagyon sok az ideje... És ha sikerül, tudom, hogy benne volt a keze a dologban.

Egy pillanatnyi csend telepszik ránk, én pedig arra gondolok, hogy most nagyon büszke rá az apukája. Mert van miért...

☛ Apám hatalmas műveltségű ember volt. Legalábbis gyerekszemmel úgy láttam. Vasárnaponként a „Ki nyer ma?” műsort hallgatva azon versenyeztünk, hogy ki ismeri fel az adott zeneművet. És mindig ő nyert. Egy csomó minden, amit mások könyvekből tanulnak csak meg, az nekem természetes.

☛ Azért ehhez te is kellettél.

– Igen, de a „mindentre nyitottságot” a szüleimtől kaptam.

☛ A zongorát ki „találta ki”?

– Anyu-apu szerették volna, ha járok zeneiskolába, én annyira nem... A zongorát viszont – ha már valamit muszáj – én választottam. És végül nagyon beletrafáltam, azóta meg sem fordult

a fejemben, hogy de jó lenne fuvolázni vagy hegedülni...

☛ **De mi vonzott benne? Nagyon kis lány, nagyon nagy hangszer...**

– Lehet, hogy a tudatalattim meg akarta boszszulni a szülőkön, hogy zenesuliba kell járnom, a zongim van vagy ötszáz kiló... Nem egyszerű hazahozni és elhelyezni egy ilyen hangszeret.

☛ **Kértél egy zongorát? Vagy megelégedtél egy pianínóval?**

– Pianínóm van, az viszont billentésileg, hangilag nagyon jó, úgyhogy nem is akartam zongorát. Majd ha egyszer nagyon gazdag leszek, veszek egy többmillió Bösendorfert.

☛ **Konkrét cél, vagy „csak” jó lenne?**

– Utóbbi.

☛ **Hány éve játszol?**

– Tíznyolc éve, végig Ocskai Gabriellánál.

☛ **Egyetem mellett is folytatod?**

– Mindenképpen, maximum péntekenként fogok járni.

☛ **Tényleg, melyik egyetem mellett is?**

– A Corvinusra szeretnék menni, nemzetközi gazdálkodásra. Aztán majd meglátjuk, ők mit szeretnének.

☛ **Csak nem lesz gond a ponttal...**

– Hát, kérdéses... tavaly négyszázhatvankilenc volt... Összességében veszthetek kb. tíz pontot. Ha duplázok, akkor a két felvételi tárggyal összesen ötöt. Ergo kilencvenhét százalékos angol, kilencvennyolc százalékos matek. Vagy fordítva, vagy egyéb módon kombinálva. Úgy érzem, jól sikerült mindkettő, na de ennyire?!

☛ **Hűű... És ha nem ez, akkor...?**

– BCE-n megjelöltem a nemzetközi gazdálkodást angol nyelven, ami „csak” négyszáznegyven volt tavaly. Ha az sem, akkor marad a BME-GTK.

☛ **Tehát mindenképpen valamilyen gazdálkodási-közgáz irány?**

– Csak ilyeneket jelöltem meg, igen.

Találtam egy érdekes csillagjegyjellemzést.

„Az Oroszlánok születésüknél fogva melegszi-

A Bárdos-díjas Kassay-Farkas Réka

született: 1991. augusztus 7.

iskolái: Váci Mihály Ált. Isk. (1998–2002)

Bárdos-gimnázium (2002–2010)

legfontosabb eredményei: Bárdos-díj (2010),

kitűnő tanuló (1998–2010), OKTV 8. hely

(spanyol, 2010), OKTV második fordulóból

továbbküldhető (történelem, 2009, 2010),

Kazinczy-verseny: arany minősítés (2006),

országos négykezes- és kézzongorás ver-

seny: 2. hely (Budapest, 2006);

nyelvtudás: angol (felsőfok, 2010), spanyol

(középfok, 2009)

vűek, nagylelkűek. Teljes szívvel támogatják a jót. Cserébe ugyanazt a hűséget és becsületességet várják el, amit ők tanúsítanak. Viselkedésük nemességét rejt, ezért tetteik nagyvonalúak és látványosak. Az Oroszlánok akkor érzik magukat a legjobban, mikor a figyelem középpontjában vannak, mindig arra töreksznek, hogy reflektorfényben legyenek.”

☛ **Ezek igazak rád?**

– Igen, a második rész különösen.

☛ **Mi lesz az első, ami eszedbe fog jutni, ha a Bárdos-díjra gondolsz?**

– Az a sok kedves mosoly és gratuláció, amit a suliban kaptam. Az igazgató úrnak könnyes volt a szeme, mikor átadta a díjat...

☛ **Csillogott a tied is...**

– Az elmúlt egy hónapban mindenben bögtem, ami azt juttatta eszembe, hogy el kell mennünk innen...

☛ **És ha tíz év múlva valakinek el akarjuk magyarázni, Kassay-Farkas Réka vajon miért kapott Bárdos-díjat, mit mondjunk neki?**

– Ajajaj... Papp Marcit idézem szabadon: lehet, hogy nem én voltam a legjobb matekos, a legjobb zenész, a legjobb előadó, a legnagyobb nyelvzseni, de mindegyikben kipróbáltam magam. És talán nem is sülttem fel egyik téren sem...

PATAKI GÁBOR

Széchenyi-tudorok

Május 10-én rendezték meg a Mikes Kelemen Középiszkolában a Széchenyi István vetélkedőt, amellyel a gróf halálának 150. évfordulójára emlékezünk. A versenyen a Rákóczi Szövetség elnökölt. A selejtező korábban minden tatabányai középiszkolában lezajlott, így dőlt el a részt vevő csapatok száma a döntőn.

Iskolánkból két csapat jutott a városi döntőbe. A csapatoknak elő kellett adni egy reformkort idéző szindarabot. Sok gárda korhű öltözetben, cilinderekben és frakkban adta elő a műsorát, amit

a zsűri plusz ponttal jutalmazott. A házigazdák hidegtállal és üdítővel vendégelték meg a diákokat és felkészítő tanáraikat. A szellemi megmérettetés már nem volt ilyen idillikus, nehezebbnél nehezebb kérdések követték egymást, és nemcsak a reformkori történelemmel kellett tisztában lenni, hanem a kor irodalmával is. Idézeteket, költeményeket, híres személyeket és épületeket kellett azonosítani. Szónoki tehetségüket is megcsillogtathattuk: beszélnünk kellett egy adott személyről és a hozzá fűződő eseményről, tevékenységéről, vagy arról, hogy hogyan kapcsolódik a képen szereplő tájhoz vagy építményhez. A verseny kiélezett volt, és csak néhány pont volt a különbség a dobogósok között, de azok között is, akik lecsúsztak a dobogóról. A fiatalabb csapatunk nem végzett előkelő helyen, de a Legát Csaba által vezetett egység megmentette az iskola becsületét, és az előkelő harmadik helyen végeztek. Felkészítő tanárunk, Nagy Tamás ajándékot vehetett át a zsűritől. Első a kereskedelmi szakközépiszkola, második az Árpád Gimnázium egyik csapata lett.

LÓDI FERENC

A képen: Handl Attila, Tóbiás Anna, Lódi Ferenc és Blaschek Bence. A másik csapat tagjai: Bérce Karolína, Legát Csaba, Mihóczy Mercédesz és Tamtam Mirella

Nagy hírek a kisvilágból

Tanév végi diákküldöttgyűlés

Volt értelme? Nem! Nem, az egész csak egy kötelező feladat volt, kipipáltuk. Miért? Nos, kérem, ezt csak magunknak köszönhetjük. Itt lenne a lehetőség, hogy megkapjuk a válaszokat arra, hogy jogaink miért nem tudnak teljes mértékben érvényesülni, de mi csak úgy csinálunk, mintha kérdeznénk. Ilyeneket kérdezzünk: „Miért nincs használható pingpongtű az iskolában?” Tényleg ez a legfontosabb? Akkor nézzük. Mert két hónap alatt tönkretettük! Az év elején 50 darab új pingpongtű állt a diákság rendelkezésére. Számoljunk csak! Ha kéthavonta új ütőkészlet kell, akkor az egy évben öt alkalom, az barátok között is 250 darab ütő. Kis kutatás után találtam egy pingpongtűt, amelyik 490 forintért már el is hozható a boltból. Az akárhogy is számolom, csak az ütő 122 500 forint lenne egy évben. Mennyi? Csak pingpongtűkre? Ezt ti sem gondolhatjátok komolyan! Hát, akkor erre válaszoltunk. És?

Hát ehhez hasonló kaliberű kérdések merültek fel egy jogérvényesítési fórumon. Hogy volt-e értelmes kérdés? Igen. Talán egy. Ez az egy a tanórai politizálás problémáját vetette fel. De higgyétek el, erre lesz is megoldás, és a felvetett ötletnek, a délutáni vitának még értelme is van!

MÁNYI-SZABÓ ATTILA

Helytörténeszek iskolánkban

Iskolánkban 2010. május 28-án, pénteken helytörténeti konferenciát rendeztünk a TÁMOP 3.1.4. pályázat keretében zajló helytörténeti innováció egyik utolsó eseményeként – a programot egy helytörténeti kirándulás zárja még a jövő héten. A két szekcióra bontott konferencián számos érdekes helytörténeti témáról beszéltek a meghívottak: az előadók között szerepeltek elismert szakemberek, egyetemista kutatók, az iskola volt és jelenlegi diákjai – a konferencia minden előadója kötődött valahogyan iskolánkhoz.

Az első szekciót Faludi Ádám költő-tanár szubjektív várostörténeti előadása nyitotta. Őt követte Hajas Csaba, 12. c osztályos tanuló, aki Tatabánya fürdőkulturájáról tartott előadást. A strandok története után Bányai Cseperke és Altmann Vivien közösen ismertette Tata város rövid történetét a közönséggel. (► Műveiket lásd a 8–10. oldalon.) Utána Kutrucz Zsuzsanna művésztörténet–magyar szakos hallgató Fellner Jakab munkásságáról számolt be, majd May Anna beszélt a csákvári kastély történetéről és művészeti értékeiről. A szekció munkáját Vécsey Dávid, a BME hallgatója Tatabánya épületeiről szóló referátuma zárta.

Az első szekcióval párhuzamosan működő második szekcióban szintén számos érdekes előadás volt hallható. A szekciót Pál Gabriella kezdte meg, aki a vértesszőlősi ásatásokról és eredményeiről számolt be. Őt követte elballagott diákunk, Kassay-Farkas Réka Várak a Vértesben című előadása. A várgesztes vár története után következett Gyúsi László helytörténetész érdekes beszámolója Tatabánya történelméről. Miután

Vécseyné Kiss Ibolya tanárnő tájépeztőmesternő fia, Dávid lebilincselő előadást tartott Tatabánya százéves építészetéről
FOTÓ: NAGY TAMÁS

az érdeklődő közönség átfogóbban megismerhette városunk történetét, Nagy Tamás tanár úr mutatta be a vasúthálózat fejlődését Tatabánya térségében. Ezt követően Hajas Csaba tartott előadást városunk úthálózatának fejlődéséről.

A konferencia sikerét az előadók felkészültsége, lelkes lokálpatriotizmusa mellett köszönhetjük annak a kitartó nézőseregnek is, amely délután ötig tartotta életben a rendezvényt.

- H. Cs. -

Pingpongbajnokaink

Iskolánkban idén szerveztünk először házi pingpongbajnokságot. A verseny a tanárokat és a diákokat egyaránt megmozgatta. Az „iskola bajnoka” címért tizenkilenc játékos indult, ám sajnos nem mindenki lehetett bajnok. Tizenhárom fiú (kilenc tanuló és négy pedagógus) és öt lány (egy tanuló és négy pedagógus) szerette volna megszerezni a bajnoki címet. A játékosok izgalma csökkent a szurkolók lelkesítésére. A küzdelmek végére két bajnokot hirdettek ki, egy női, és egy férfi bajnokot. A női kategóriában Varga Petra tanárnő, a férfi kategóriában pedig Wéber György (12. b) nyerte el a bajnoki címet. Azoknak a diákoknak és tanároknak, akiknek idén nem sikerült helyezést elérniük, sok sikert kívánunk a jövő évi második házi pingpongbajnoksághoz.

- TP -

Karaokebuli

Árpilis 15-én, csütörtökön az európai nyelvek projekt végén karaokebuli volt az aulában. A résztvevőknek lehetőségük nyílt négy különböző nyelven megmutatni, hogy mit is tudnak. A négy nyelv a spanyol, az olasz, a német és az angol volt. A legnagyobb népszerűségnek az angol örvendett, és a kisebb nyelvek így háttérbe szorultak, de így is mindenki nagyon jól érezte magát. Felhangoztak többek közt a Queen, Abba, Enrique Iglesias, Eros Ramazzotti, Nena és még sok más előadó dalai. Reméljük, hogy a következő bulira már nemcsak bátoralan vokálosok lesznek, akik csak hátulról énekeltek, hanem bátor énekesek is.

HLOTYÁK ANNA

Ismét helyezés nélkül

Soliman Emira fotópályázatán kívül az Á La Bárdos szerkesztősége 2005 óta nem tudott jelentős eredményt elérni a DUE országos pályázatán. Sajnos a rossz sorozat idén sem szakadt meg: szerkesztőségünk minden külső elismerés nélkül kénytelen folytatni munkáját. Öröm az ürömben,

hogy a DUE meghívására sok tanulónk tiszteletjegyet kapott a tavaszi budapesti Sajtófesztiválra. Élményekkel gazdagodva tértek haza. Sokat hallottak, sokat láttak, sokat tanultak, és reméljük, hogy törekvéseink jövőre nem maradnak észrevétlenül.

Krakkói pillanatképek

Öt éve hunyt el Karol Wojtyła, azaz a felejthetetlen II. János Pál pápa. Az első kelet-közép-európai egyházfő 2005. április 2-án hagyta el az élők sorát, nem sokkal húsvét előtt.

A 10. d tanulói idén erre a napra szervezték osztálykirándulásukat Krakkóba, így szem- és fültanúi lehetek az erősen vallásos népnek tartott lengyelek megemlékezésének. Az eredetileg krakkói érseket nagyon sokan szerették, több ezer ember imádkozott a boldog avatásáért, s gyűjtött gyertyát az érseki palota előtti téren. „Megdöbentő volt látni éjszaka azt a rengeteg imádkozó, éneklő, vagy éppen síró embert a gyertyafények között. A túravezetőnk csak annyit kért, hogy maradjunk csendben a megemlékezés alatt, mert a lengyelek nagyon érzékenyek erre” – mondta el az egyik 10. d. tanuló. A nagypéntek alkalmából tartott keresztutakon a hívők gyakran felidéztek II. János Pál pápaságának tanulságait. Krakkóban, amelynek Karol Wojtyła pápává választása előtt az érseke volt, a hívők az érseki palota előtt gyűltek össze, amelynek ablaka alatt annak idején II. János Pál szólt a tömeghez.

VARGA MÁTÉ

Újabb versenyeredmények

Az alpművelési matematikaversenyen megyei 1. helyezést ért el: Vankó Dániel (6. a), 3. Wiszt Péter, 4. Pataki Petra. Ugyanők országos 8. helyezést értek el Muraközyné tanárnő felkészítésével. A hetedik évfolyamon Major-Eisler Botond 3., Sorbán Zoltán 6., míg a 8.-os Kis Dávid a 4. helyen végzett, őket Csermák Júlia tanárnő csiszolta. Ugyanő Botonddal a Varga Tamás-versenyen az országos 6. helyig jutott el. A Logo számítástechnikai versenyen országos 6. helyezést ért el Vankó Dániel, 19. lett Molnár Viktor (10. a), 25. helyezést ért el, megyei 1.: Kiss Bálint (9. a), országos 42., megyei 3. helyezéssel büszkélkedhet: Számadó Zsuzsanna (7. a). Felkészítőik Kovácsné Németh Sarolta, Nagy Kálmán és Rajcsány Miklós. A Simonyi helyesírási verseny megyei első helyezetteje, Major-Eisler Botond és Zemplényi Zsófia (8. a) az országos döntőbe jutottak. Makacsek Gábor (7. a) megyei 3. lett. A hetedikeseket Farkas Noémi, a 8.-os tanulót Ogonovszkyné tanárnő készítette fel.

Spanyol vers- és prózamondó versenyen Bartha Csenge (9. a) két kategóriában országos 8. helyezést ért el, nyelvtanára Varga Mária. Megyei német írásbeli versenyen Cverkon Henrietta (6. a), Major-Eisler Botond és Kossela Lili (8. a) 1., Makacsek Gábor (7. a) és Czilláhó Krisztina (5. a) 2. helyezést ért el. Felkészítőik a 6-7. évfolyamon Katonáné Berki Ildikó, az 5.-en Schwarcingerné Fuchs Mónika, a 8.-on Ogonovszkyné Tanczer Erzsébet. Makacsek Gábor az országos versenyen 6. helyen végzett. A tanulóknak gratulálunk, felkészítőiknek a pedagógusnapon mondunk köszönetet.

Német verseny a projekthónapban

2010. március 23-án rendezték meg iskolánkban az Európai nyelvek projekthónap keretében a nagygyimnazisták német versenyét. A versenyt Schwarcingerné Fuchs Mónika tanárnő vezényelte le, de a többi némettanár is segített neki a szervezésben és a lebonyolításban.

A verseny délután kettőkor, az ebédelők elvonulása után kezdődött. Közel húsz csapat versengett egymással. Majdnem minden osztályból összeállt egy négy-, vagy ötfős csapat, de akadt olyan osztály is, ahonnan két csapat indult. Ez nem egy hagyományos, nyelvtantudást mérő verseny volt, hanem arra voltak kíváncsiak a szervezők, ki mennyire ismeri a német anyanyelvű országokat.

FOTÓ: KRCS ÁRPÁD

A belépő a versenyre egy német süteménykülönlegesség volt. A verseny kiírásában az szerepelt, hogy házi készítésű sütit kell vinni, de ezt nem mindenki tartotta be. De ha már itt tartunk, szót kell ejteni a verseny tisztességességéről is. Volt csapat, aki bluetooth-on kapta a segítséget, míg mások a tanárok hiszékenységét és jóindulatát használták ki azért, hogy egy-két plusz pontra tegyenek szert.

De ez persze semmit sem vett el a verseny értékéből. Már akkor nagyon jó volt a hangulat, mikor megpillantottuk a német népviseletbe öltözött társainkat (Ezen csapatok plusz tíz pontot kaptak!). Sokan sváb falvakból, Szárról vagy Tárjánból járnak iskolánkba, köztük Fuchs Mónika tanárnő is, így leginkább ők öltötték magukra a hagyományos ruhadarabokat.

A szervező tanárok nagyon szórakoztató feladatokat állítottak össze. Először is német csapatnevet kellett kitalálnunk. A leghumorosabb nevű csapatokat szintén plusz pontokkal jutalmazták meg. Ezután egy totó következett 13+1 kérdéssel, melyek Németországra, Ausztriára és Svájcra vonatkoztak. Ezt követte a legnehezebb feladat. Kaptunk egy térképet, amely Németországot ábrázolta, majd nekünk kellett kitalálni, s beírni a tartományokat és fővárosaikat. Véleményem szerint ez sikerült mindenkinek a legrosszabbul. Volt még az elmaradhatatlan puzzle és mondatkirkó játék is. Utóbbit Buchstaben Salatnak nevezték el.

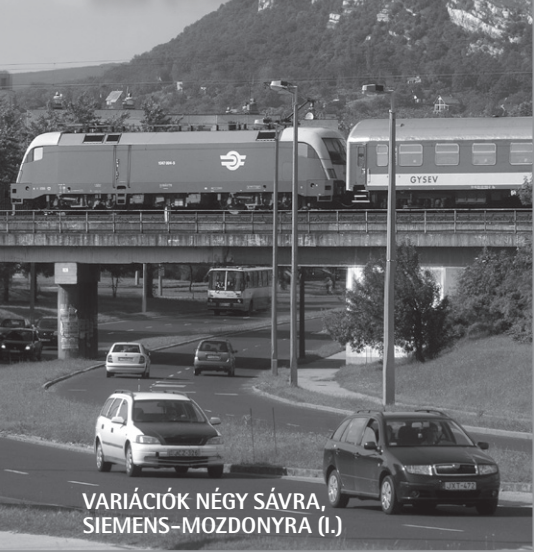

A személyfelismerés-feladatnál állításokat hallhunk németül német hírességekről. De nemcsak a híres embereket, hanem a híres zenét is ismerni kellett a győzelemhez. Hallhattunk részleteket klasszikus művekből, például Mozart Varázsfuvolájából és Strauss Kék Duna keringőjéből, de a mai zenekarokat is fel kellett ismerni. Bejátszottak egy részletet a Die toten Hosen együttestől, illetve csak egy nagyon rövid részletet hallhatunk a Tokio Hoteltől (nem is tudom miért...). Végül az utolsó és egyben legkönnyebb feladatban a sok autómárka közül kellett kiválasztani az eredetileg német gyártmányúakat. Ezt követte a sütiévés. Itt az egyik csapat a másik süteményét pontozta, ami szerintem azért nem volt túl szerencsés, mert így sokan lepontozhatták a finomságokat, azért, hogy nyerjenek.

De a néhány kellemetlenségtől eltekintve egy nagyon szórakoztató és tanulságos vetélkedőn vehettünk részt. Még egyszer nagyon köszönjük valamennyi tanárunknak, akik ilyen szórakoztató, s tudásunkat bővítő vetélkedőt állítottak össze tanítványaik számára.

MAGYAR MÁRK

Tatabánya közúthálózatának története

VARIÁCIÓK NÉGY SÁVRA, SIEMENS-MOZDONYRA (I.)

FOTÓK: NAGY TAMÁS

Komárom és Esztergom megye úthálózatáról már a Kr. u. II. századból vannak adataink. A Római Birodalom részét képező Pannonia provincia északi területén, a Duna vonalában jelentős települések alakultak ki, mint például Brigetio (Komárom), Odiavum (Almásfüzítő), Crumerum (Nyergesújfalu) és Solva (Esztergom). Ezek a városok is keresztülvezetett a Duna vonalában húzódó római kori limes-út. Persze ezen az úton kívül is vezettek különböző fontosabb településeket összekötő útszakaszok, de a legszámtalibb kétségkívül a limes-út volt.

A limestől a mészárosok útjáig

A birodalom bukását követően a népvándorlás korában (IV-VI. század) az úthálózat nyilván pusztult, viszont ennek ellenére is kaphatunk már az állam-

Könnyűzenei vetélkedő Negyedórás popikonok

Április 13-ának délutánja az angol zenei előadókkal kapcsolatos vetélkedővel telt. Különböző kérdésekben mérettethettük meg magunkat, és megcsillanhattuk énekhangunkat a karaokekn. A verseny nagy része a legendás Queen együttesről és elhunyt énekesükről, Freddie Mercuryrol szólt. Szerepeltek még további nagy nevek pl: Beatles, Elton John, George Michael és a U2. Három tavaszi hetünk és a színes program is az európai nyelvekről szólt, és ennek keretében rendezték meg ezt a kis mókát.

Az iskola ebédlőjében nagy várakozással gyülekeztek a csapatok, ahol is szaktanáraink köszöntöttek minket, és megadták az instrukciókat a feladatokhoz. Az első műsorszám zenehallgatással indult. Be kellett illesztenünk a megfelelő szavakat a hiányos dalszövegbe, amely a már említett Queen védjegyének számító Bohemian Rhapsody volt. Nagyon bonyolult és nehéz a dal nyelvezete, ezért nagyon kellett koncentrálni (már kinek).

Ezután további dalokat hallgattunk, de a feladat kicsit változott. Az előadót párosítottuk a dalhoz, ami ugyancsak egyszerűnek bizonyult, habár volt egy kis hiba a feladatban. Nyilván nem volt szándékos, és nem is okozott problémát, mivel a csapatok észlelték és kijavították a hibát: a

alapítás korában is oklevelekből tájékoztatást a két vármegye útjainak állapotáról.

A középkor időszakában a térségben nem épültek ki számottevő utak a kereskedelmi útvonalakat leszámítva. A kor legismertebb kereskedelmi útja a „mészárosok útja” volt, amely nevét a rajta áthaladó szarvasmarháról kapta. Ez az út széles, bokorsövényvel határolt út volt, amely a nyugati kivitelre szánt szarvasmarhák évenkénti áthajtására szolgált. Nem hagyott maga után semmi kiépítettségi nyomot, kőalapot vagy hidat. A mai Tatabánya vidékén Felsőgallát, Alsógallát és Bánhidát érintette. Napjainkban a Mészáros út őrzi egykori szakaszának nyomait, amely az Árpád és a Károlyi Mihály út kereszteződésében található.

A XIX. század végéig az utak építését és karbantartását a jobbágyrendszer idején a robotmunkára, a jobbágyrendszer megszűnését követően pedig a kézi és fogatos közmunkákra alapozták. Azonban az előbb említett időszakok egyikében sem lehetett maradandó eredményt elérni. A legtöbb, amit tettek, az volt, hogy kavicssal és homokkal szórták fel az utakat, valamint a vízfolyásoknál átkelési teknőt alakítottak ki.

Viszont a későbbi fejlődés – az árutermelés növekedése, a postajáratok rendszerezése válása és a népesség növekedése

Mikrofonnal a kézben már nem lehet köntörfalazni
FOTÓ: KRCS ÁRPÁD

Queen együttes The Show Must Go On című száma helyett az album címét (Innuendo) nyomtatták a lapra. Ezek után jött a másik feladat, ami már egy az egyben a Queenről szólt. Egy olyan rajongónak, mint nekem, nem okozott volna gondot, de nem csak én voltam a csapatban, ezért a lányokkal közösen választottunk a kérdésekre.

A felegetések közben érkezett hozzánk egy lap, melyre rá kellett írni csapatnevünket, és azt, hogy melyik számot szeretnénk előadni. Nagy volt a választék, és nagyon nehéz volt dönteni a sok dal közül. Hosszas tanácskozás után kiegyeztünk az örök klasszikusban, a We Will Rock You-ban. Az időnkől elvett egy keveset a „technika ördöge”, de Nagy Kálmán tanár úr megoldotta a problémát. Tanáraink sorban szólították a csapatokat. Mindenki kihozta magából a lehető legjobbat, viszont volt egy-két kiemelkedően jó hangú diák. Asaját produkciókat nem kommentálnám... majd valaki más.

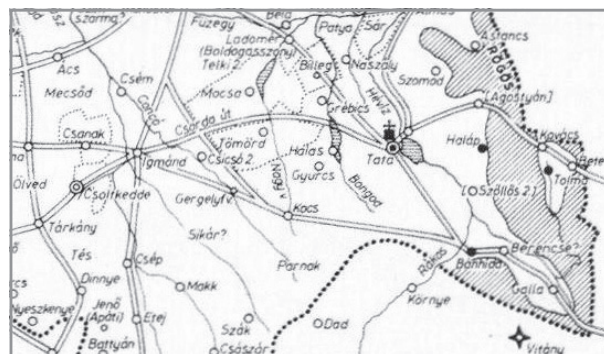
Az előadások végeztével pedagógusaink megköszönték részvételünket, és azt ígérték, hogy péntekre, a záróbulira meglesznek az eredmények.

LÓDI FERENC

– egyre több és jobb minőségű utat követelt. Ennek érdekében rendelkezett az országgyűlés az úgynevezett törvényhatósági utak építéséről. A rendelet értelmében a megyéknek és városoknak meghatározott számú utat kellett építeni, és ezeknek fenntartásáról is nekik kellett gondoskodniuk.

Azonban az új utak építéséhez mindenképp korszerűsíteni kellett az építés technológiáját is. Ennek érdekében helyezték üzembe Magyarországon 1886-ban az leső kötőrő gépet, valamint 1890-ben az első gőzhengert. Ebben az időszakban épültek ki Tatabánya vidékén is a korszerűbb vizes makadám utak.

Az ily módon kiépített új típusú vizes makadám utak lettek a Tatabánya vidéket is érintő megyei utak és azok községi átkelési szakaszai. Ilyen

utak lettek a térség budai–győri útja, valamint a bánhidai–kisbéri út, amelyek többnyire a községek főutcáit is alkották. Azonban a települések saját kezelésében maradt útjai változatlanul rendezetlen és kiépítetlen állapotban maradtak. 1910-ben a várost alkotó négy település kiépítési igénylő belterületi útjainak hossza 31, 6 km volt. Ebből a kiépített út 5, 3 km volt, a törvényhatósági utak községi átkelési szakaszának hossza is ugyan-csak 5, 3 km hosszú volt. Megállapíthatjuk, hogy a négy községnek az I. világháború előtt pontosan annyi kiépített útja volt, ahányat a rendelet előírt.

A modern úthálózat születése

A Tatabányát alkotó községek is érezték a rossz minőségű utak hátrányát. Az 1920-as és 1930-as években több eredményes kezdeményezés történt a községi belterületi utak rendezésére, kiépítésére. Az első lépést Bánhida lakossága tette meg. Jelentős költséggel ugyan, de 1923-1930-ig több kilométeres szakaszon épült korszerű makadámút. Az 1930-as években Felsőgalla is nagyobb útrendezésbe és építésbe kezdett az inségadó terhére. A kórház és a tisztai kaszinó előtti betonutak építési költségeit a bányatársaság vállalta magára. 1941-ig a megyei közúti alap támogatásával a községek 9,2 km utat építettek vagy korszerűsítettek – főleg bazalt makadám burkolatú utak épültek ki –, így a kiépítést, újtást igénylő belterületi utak (44,6 km) 37%-át kiépítették (16,4 km).

A kiépített utak aránya tehát lényegesen javult 1910 óta. Azonban jelentősen rontotta ezt a képet az egyik legsűrűbben lakott terület elmaradottsága. A bányakolóniák házsorai között lévő, mintegy 22 kilométer hosszú gyalogút két oldalán csörgedezett elapadás nélkül a házi szennyvíz, amely rendkívül egészségtelen környezetet teremtett a bányászoknak és családjuknak.

A második világháború ideje alatt a községek egyébként sem kielégítő útjai a fokozott igénybevétel (nehézgépjárművek, tankok... stb.), a karbantartási munkálatok hiánya (mivel a második világháború ideje alatt nem fejlesztették tovább az úthálózatot) és a belövések, bombázások által okozott károk miatt csaknem teljesen megsemmisültek. Az útvonalak helyreállítási munkálatai a „felszabadulást” követően azonnal megkezdődtek, azonban új utak épülésére egyelőre gondolni sem lehetett.

1950-ben – a már 1947. október 10-i városá nyilvánítás óta – Tatabányán kezdetét vették az I. általános rendezési terv munkálatai a város fejlesztése és rendezése céljából. A terv munkálatai során megindult Újváros és Kertváros, azaz az új városrészek építése, amely a település további növekedését eredményezte. Valamint kezdetét vette városunkban a helyi autóbussz-közlekedés, amely igyekezett a távoli városrészek összeköttetését biztosítani. Ezt a törekvést azonban nagyban nehezítette az utak rossz állapota.

Az 1960-as évek elején a Tatabánya jelentős forgalmát lebonyolító kb. 10 km hosszú útszakasz teljes rekonstrukciójára, felújítására került sor. A munkálatok kilométerenként 2 millió forintot meghaladó összegbe kerültek. A városi tanácson kívül a Tatabányai Szénbányák is jelentős összegekkel járult hozzá évenként a kezelésében lévő lakótelepi

és üzemi utak szilárd burkolattal való kiépítéséhez, felújításához és karbantartásához. A város területén lévő utak hossza 1960-ban 115 km, egy év múlva pedig már 129 km volt. Ezeknek az utaknak már a 72,1%-a szilárd burkolattal volt ellátva.

Tatabánya úthálózata tehát – mint már azt korábban leírtam – elég szegényes volt. Nagy nehézséget jelentett a Tatabányát alkotó községek, valamint a környező falvak közötti összeköttetést megoldani. A mai Győri út, amely Tatabányát kapcsolja össze Vértesszőlőssel és Tatával, már az 1900-as évek elején megépült, azonban mindössze két sávval a Mártírok útján át Alsógalla felé. Ez tehát az egyik legrégebb helyi közútnak tekinthető.

Négysávos főútvonalaink

Hasonlóan nagy forgalmú és fontosságú főutak voltak Tatabánya életében a Ságvári Endre út és a Semmelweis út, amelyek az akkori bánya aknához vezettek. Ismét megállapítható a bányák vezető szerepe Tatabánya történelmében, hiszen – mint látható – az új útszakaszok elsősorban az aknák közelében épültek. Nagy problémát jelentett azonban, ha például a 6-os telepről Tata irányába vezetett az utunk, hiszen ezt az útszakaszok kiépítetlenségének köszönhetően csak kanyargós útvonalon lehetett megvalósítani. A leggyorsabb útvonal Bánhidán át vezetett a Károlyi Mihály út és az Árpád út igénybevételével. Hiányzott tehát egy nagyon fontos szakasz, amely az útszakaszokat összekösse. Ennek az útnak a megépítésére egészen 1975-ig kellett várnia Tatabánya lakosságának. Abban az évben adták át ugyanis a forgalomnak az Összekötő utat, amely egyesek szerint az egyik legjelentősebb és legfontosabb útszakaszfejlesztés Tatabánya történelmében. Hiszen ez az útszakasz, amely végre összekötötte egymással a mai Köztársaság útját a Ságvári Endre úttal, lényegesen megrövidítette a Tata irányába történő átutazás idejét. Az utat már négysávossá tervezték, viszont azokban az időkben azok az útszakaszok, amiket összekötött, még csupán két sávval rendelkeztek, ami újabb nehézségeket jelentett a járműforgalom számára. Ezen probléma enyhítésére az 1970-es évek elején bővítették négysávossá a Ságvári Endre és a Semmelweis utat. Miután az újítási munkálatok

befejeződtek, az 1980-as évek elején kezdetét vette a mai Köztársaság és a Győri út négysávossá történő bővítése, amik addig szintén csupán két sávval rendelkeztek.

Dózsakert legforgalmasabb útja, a Dózsa György út szintén a város legrégebbi útjai közé tartozik – természetesen kezdetekben szintén csak két sávval rendelkezett – azonban régebben Bánhidához tartozott, csak Dózsakert létrejötté után csatolták Dózsakerthez. Ez utat, mint tudjuk, a vasútállomásnál átvéelő hid köti össze a Győri úttal. A hidat 1962-ben helyezték forgalomba két sávval, majd 1985-ben szélesítették ki még egy sávval. Ha már a hid szóba jött, érdemes megemlíteni, hogy az 1970-es évek elejéig a Mártírok útja a Dózsa György úti felüljáró kereszteződésébe torkollott, és csak miután kezdetét vette az Árpád Hotel, illetve Újváros központjának továbbépítése, azután változtatták meg a Mártírok útja vonalát.

Egy másik jelentősebb forgalmú út a térségben az úgynevezett 1-es számú főút – vagy ahogyan régebben nevezték, a 100-as út –, amely a Budapest és Hegyeshalom közötti legfontosabb főútvonal. Az M1-es autópálya megépítése előtt ez volt a legfontosabb út nyugat felé.

Az M1-es autópályát több hullámban építették. A Tatabánya–Komárom (a 66-os kilométerszelvénytől a 86-os kilométerszelvényig) közötti szakaszának bal pályáját 1975-ben adták át a forgalomnak, azonban az átadást követően közel húsz évig csak fél autópályaként működött, azaz mindössze két sáv állt az autósok rendelkezésére.

Tatabánya térségében tehát már az ókorban is húzódtak utak, amelyek a későbbi úthálózat kialakításában is szerepet játszottak. A Tatabányát alkotó négy község úthálózata az 1800-as évek végén és még az 1900-as évek elején is többnyire kiépítetlen, rossz állapotú volt. A későbbi fejlődés, a bányászat megjelenésének hatására épültek ki Tatabánya manapság is legjelentősebb útszakaszai. Ezek az útszakaszok egészen az 1980-as évekig csak két sávból álltak. Hogy mai nyelven érthető legyen: a Népháztól egészen a McDonald's-ig csupán kétsávos utak léteztek, és csak hosszú évekig tartó munkálatok során alakult ki Tatabánya mai főútvonalainak jelenlegi állapota.

HAJAS CSABA

Ha egy bárdosos diák meghallja azt a nevet, hogy Tata, jó esetben először az Öreg-tó jut eszébe a várral, rosszabb esetben a Tatabánya éjszakai életét is részben helyettesítő remek szórakozóhelyek. Ha pedig szórakozásról van szó, már rohan is a „Pletykába”, „Lightba”, ide, oda, esetleg amoda, és hagyja magában árválkodni azt a sor nevezetességet, amiről a város egyébként híres.

Persze, most mélységesen felháborodott, és bizonygatja, hogy igenis tud eleget a közeli városkáról. Itt van a vár, meg a tavak, patakok, vannak malmok is... vagy voltak... meg minden. Ennél azért sokkal több és nagyobb meglepetést tartogat még Tata.

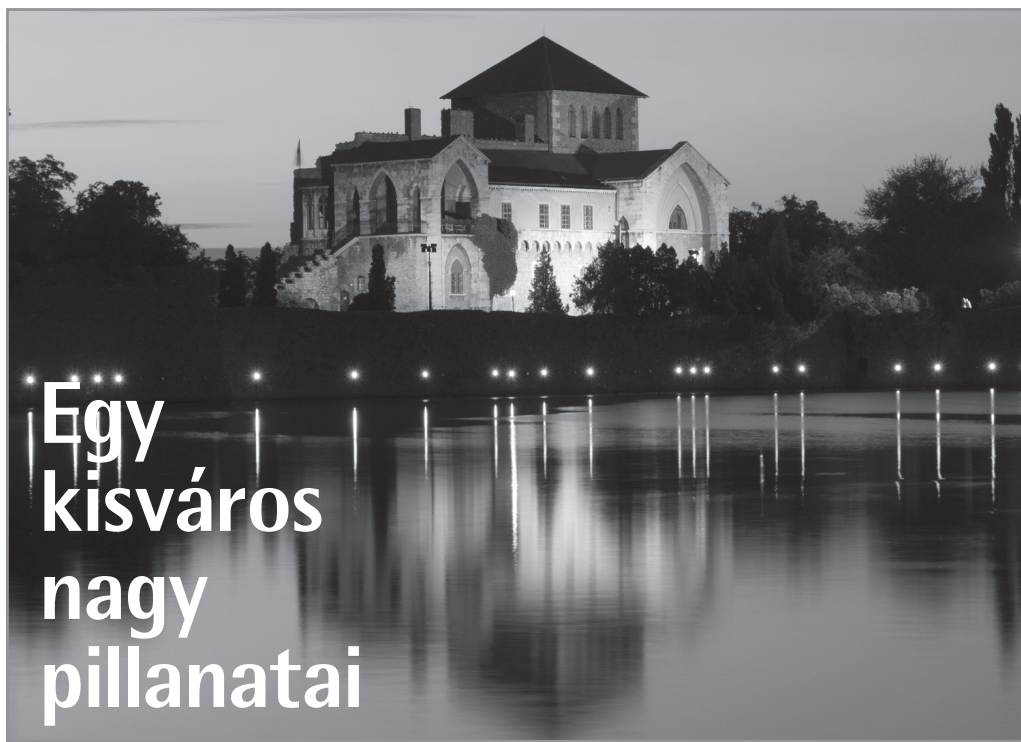
A tatai várat 1397 és 1409 között Luxemburgi Zsigmond királyunk építtette pihenés céljából. A vár négy saroktornya közül a Keleti torony – mely még ma is áll – az évszázadok során lakótoronyként szolgált. A vár fontos védelmi rendszereként a felduzzasztott Által-ér és az általa létrehozott Öreg-tó szolgált. A király – romló anyagi körülményei miatt – 1426-ban elzálogosította a várat a Rozgonyi családnak, tőlük Mátyás király 1465-ben visszavásárolta, és reneszánsz stílusban átalakította. Több forrás tesz említést arról, hogy a király évente legalább egyszer itt időzött. 1494-ben II. Ulászló tulajdonában állt, aki a Székesfehérváron tomboló pestisjárvány miatt Tatára hívta össze az 1510. évi országgyűlést, melynek az emléket őrizi az Országgyűlés tér.

Mindig május végén kerül megrendezésre a Tatabányai Patara címet viselő rendezvény, amely a város 1597-es visszafoglalását idézi fel, hangulatban, fegyverekben, eseményekben egyaránt. Ugyan a várat több ízben is el- és visszafoglalták a török és a magyar seregek a XVI. század során, azért a fent említett csatát tartják a legfontosabbnak, mert ekkor egy teljesen új, addig soha nem látott hadicselhez folyamodtak a magyar erők. Pálffy Miklós, akinek nevéhez még egy sor másik vár (Győr, Veszprém, Fülek, stb.) visszahódítása fűződik, egy Bernstein nevű császári tiszttel dolgozta ki az új stratégiát: petárdával berobbantották a várkaput. Ez viszonylag könnyen sikerült, miután egy törökül kiválóan beszélő magyar vitéz, Rácz Illés lekötötte a török őrséget. A kapu berobbantása után elfoglalták a várat, s később ezzel a módszerrel vették vissza Győrt is.

Tata a vizek városa, méltán, hiszen számos patak szeli át a város területét, melyre több malmot is építettek. Az 1930-as években ezek közül még 14 működött. Ezekben gabonát őröltek, és tizféle lisztet állítottak elő. Csupán egy őrlési szünetet tartottak, de legalább egy malom mindig működött az igények kielégítésére. Az 1700-as években az Esterházy-uradalom részét képezték, és a családtól bérelték a molnárok. Ezek közül az egyik leghíresebb a vár mellett található Cifra malom, mely egyedülként vészelte át a török kort. Nevét fargott faoszlopairól és díszes terméről kapta. Fontos még

Fellner Jakab és Tata

A nagy barokk építész jelentősebb alkotásai a vizek városában: az Esterházy-kastély, a plébánia-templom, a Kálvária kápolnája, a piarista rendház (ma a gimnázium kollégiuma), továbbá szinte az összes malom épülete. Fellner Tatán dolgozott, és itt is hunyt el.

Egy kisváros nagy pillanatai

FOTÓ: NAGY TAMÁS (2004)

megemlíteni a Pötörke-malmot, mely az Öreg-tó partján áll. A XVIII. században a Pötörke családtól vásárolták meg az Esterházyak, és az árát akkor fizették ki, mikor Pötörke Julianna férjhez ment – mintegy hozomány gyanánt. 1946-ban egy molnár megvásárolta, de szerencsétlenségére '50-ben államosították. Jelenleg szállásként működik. A malomhoz tartozik egy kis történet, aminek a főszereplője Sobri Jóska, a bakonyi betyár. A történet úgy szól, hogy Sobrit és bandáját a malomban tartott lakodalm alatt körbevették a pandúrok. Mikor a betyárok ezt észrevették, kiugrottak az ablakon, és csodák csodájára csak Sobrit és néhány emberét bírta el a tó hajszálvékony jege. Az üldözők alatt beszakadt, és így a tó vérből úszott. A malmok érdekességeihez tartozik, hogy a váron belül is működött egy malom az esetleges várostrom idején, hogy ne szenvedjenek hiányt a vár lakosai. Illetve a hagyományos malmok mellett voltak kallómalmok is, melyeket a gyapjú megmunkálására használtak.

Tata életében rendkívül nagy szerepet játszott az Esterházy család, s különösen közülük három családtag. Esterházy József az 1700-as évek elején lecsapolta a mocsarakat, így szerzett új földterületeket; valamint német telepeseket hívott be a török hódoltság miatti elnéptelenedés orvoslására, s ezzel fellendítette a helyi kézművesipart. Többek közt ennek köszönhető, hogy egy emberöltővel később Fischer Mór, a tatabányai születésű kézműves megalapította a Herendi Porcelángyárat, amely még napjainkban is működik, és senkinek sem kell bemutatni. Esterházy Miklós 1777-ben megépíttette a tatabányai kastélyt, amelyhez több uralkodó neve is kapcsolódik: I. Ferenc császár itt írta alá a Napóleonnal kötött nagy veszteségekkel járó

schönbrunni békét 1809-ben, Ferenc József és Vilmos császár tiszteletére a világon először (!) Tatán jött létre az acetilénlámpás közvilágítás, amikor egy hadgyakorlat alkalmával itt jártak 1897-ben, és IV. Károly király is itt töltött egy rövid időt hitvesével, aminek emlékét egy darabig két utcanev őrízti: a belső és külső Károly király utca.

A tatabányai angolparkot is az Esterházyak építtették. Az angolpark 1783-ban Böhm Ferenc tervei alapján készült a Cseke-tó körül. Az itt felszínre buggyanó meleg vízű források tették lehetővé a sok egzotikus és érdekes növények telepítését. A franciakereszt szabályos geometrikus formáival ellentétben itt hagyták szabadon burjánzani a növényeket, így keltettek természetes hatást. A park az 1948-as olimpiai felkészítő tábornak adott helyet, s azóta is a szomszédságában található az edzőtábor.

Az édes tatabányaiak szeretnek henegetni a Kazinczy-padjukkal. A híres nyelvújító hallva a híreket a tatabányai angolparkról, ellátogatott ide, de egy sajnálatos kocsibaleset miatt a tervezettnél tovább kellett itt időznie, és a legenda szerint ezen a padon ücsörgött és elmélkedett – nyilván a nyelvújításról.

A park másik látványossága a Múromok, amit 1801-ben Charles Moreau tervezett. A „rom” egy háromhajós templom romjainhoz hasonlít, és falában megtalálható 24 vértesszentkeresztű pillérfej és oszlop a XIII. századból, illetve két római kori sírkő, melyből az egyik egy nagy, háromalakos, és így az ország egyik legjelentősebb darabját képezi. A Múromokat – műrepedéseivel – 1960-ban restaurálták.

Tehát, úgy néz ki, Tata nem csupán a hajnalig tartó dorbézolás otthona, hanem a múltja is csodálatra méltó. Hiszen melyik „tatabányai kerület” volt – ha csak egy rövid országgyűlés idejéig is – fővárosi rangú? Vagy egy bomba jó visszafoglalás helyszíne? Aki ráér, egyszer ilyen szempontból is nézze meg a várost, nem fogja megbánni!

ALTMANN VIVIEN – BÁNYAI CSEPERKE

Te félsz a sötétben?

Látók is jártak a láthatatlan kiállításon

Iskolánk három osztálya év eleje óta vett részt egy olyan programsorozatban, melyet dr. Varga Zsuzsa – Varga Istvánné általános igazgatóhelyettes leánya szervezett, és célja az volt, hogy tanulóink közelebb kerüljenek vak embertársainkhoz. Hogy mindez sikerült-e, lemérhető MADARÁSZ ANNA beszámolóján.

Képzeld el, hogy bemész egy olyan szobába, ahol egyetlen pont se világít! Ahol olyan sötét van, amit talán még legvadabb álmaidban sem tudtál elképzelni. A nagy csendben talán egy pillanatra úgy érzed, hogy a másvilágra kerültél, de egyszer csak megszólal egy hang, és kedvesen azt mondja: „Érintsd meg a falat!” Hirtelen megszűnik az idő és a tér. Nyitva van a szemed, mégsem látsz semmit – csak néha a képzeltet játékát. A kedves hang így szól: „Most gyere felém, mutatok valamit!” Nem tudod, mennyit haladsz előre, és csupán a kezdeddel érzed, mi van előtted vagy melletted. Kalimpálsz a levegőben, mint valami örült, de csak levegőt tudsz markolni. Aztán újra megszólal a kedves hang: „Itt van egy kicsi emelkedő, segíték!” Kedvesen megfogja a karod, és irányít. Te közben a lábaddal keresed, hova lépj, és mekkora az a „pici”. Elképzelni nehéz, átélni pedig megdöbbentő. Mégis vannak emberek, akik kénytelenek így leélni az életüket. Nekik ezt adta sors: az örök sötétséget.

Honnan tudom, hogy megdöbbentő? Kipróbáltam. Félreértés ne essék, nem vesztettem el a látásomat. Csupán korlátozták egy időre. De erről később... A történet „hivatalosan” úgy kezdődik, hogy kora tavasszal ellátogatott az osztályomban Orsós Sándor. Egy igazi óriás, aki cégvezető, családapa, vérbeli sportember és igazi vezéregyéniség. Ő az az ember, akinek a jó kedvét nehéz elrontani. Mellesleg ő az, aki mindig mindennel és mindenkiel viccelődik – annak ellenére, hogy vak. Bevallom, Sanyi volt az első vak ember, akivel megismerkedtem. Először az merült fel bennem, hogy sajnálom. Annyi minden szép dolog van a világon, amiből ő nem részesülhet. De miután már beszélgettünk egy kicsit, és megmutatta a leggyakrabban használt tárgyait és eszközeit, rájöttem, hogy nem kell sajnálom. Hiszen, ő így is boldog. Vajon hány látó ember mondaná azt, hogy boldog, és nem kezdene el az élet dolgain keseregni? Úgy vélem, nem sok.

Nem látni a világot, mégis élni a mindennapokat – kihívás. És, mi van akkor, ha a mindennapok része a sport is? Sanyi máris mondaná, hogy azzal sincs probléma. A második alkalommal kész csapatot tartott vissza hozzánk a mi vak órangyalunk. Ezúttal azonban nem beszélgetni, hanem játszani jött. Egy kosárlabda-méretű kék labdával jelent meg a tesiterem ajtajában, és mosolyogva köszöntött minket: „Sziasztok! Na, most lehet bémázni!” Jót kacagtunk az érdekes bevezetőn, de kiderült, hogy tényleg bémák vagyunk a csörgőlabda sportágában. A terem végében egy-egy pályahosszúságú kapu, ami körülbelül a játékosok derekáig ér – persze csak akkor, ha állnak. Alaphelyzetben három játékos ül vagy térdel a kapu előtt. A játékszabály egyszerű: nem szabad en-

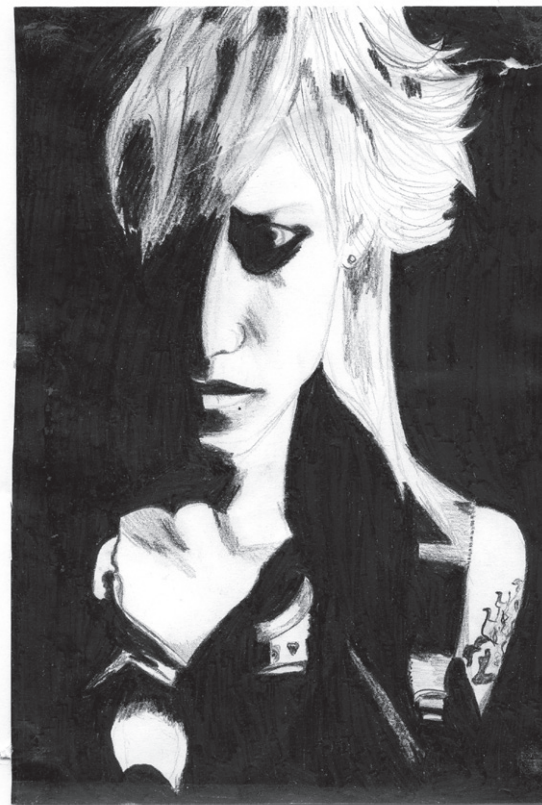
gedni, hogy az ellenfél begurítsa a labdát a hálóba. Sanyieék bemutatója esésekkel és vetődésekkel kezdődött. Az első körben csak szemlélőként ültünk a pálya szélén, és csendben kellett maradnunk. Tudniillik a játékosokat zavarja minden apró zaj – a kék labda titka a benne található apró csörgőkben rejlik, amiknek a hangját könnyen el lehet nyomni. Az igazi csoda akkor kezdődött számomra, amikor végre túljutottunk az „alapokon”. Paralimpikonjaink elkezdtek végre egy igazi meccset játszani. Gurul a labda... a padokon mindenki megfeszülve nézte, hogy ki hogy fogja kivédeni. Ebben a sportágban, minden játékos csak a fülére hagyatkozhat – mégis, bennem felmerült, hogy tényleg abszolút nem látnak semmit ezek az emberek? Ahogy elnéztem őket, olyan érzésem támadt, mintha látó embereket néznék játék közben... egy elég furcsa játék közben. Végül – ahogy a mi Sanyink említette – előkerültek a szemellenzők, és pár vállalkozó szellemű kiállhatott a profik ellen. Na, innentől fogva volt nagyon nehéz megállni, hogy csendben maradjunk, mindezek ellenére remekül helytálltak a betakart szemű játékosok.

Ezek után jött még csak a java. A nyár első – ugyan esős – napján egy lelkes csapattal elindultunk, hogy megnézzük, milyen is egy láthatatlan

HOGYAN SEGÍTSÜNK?

Nyugodtan használhatjuk az efféle kifejezéseket: Nézzel!, Figyeljen ide! Ha úgy tűnik nekünk, hogy egy vak ember segítségre szorul, kérdezzük meg tőle egyszerűen, hogy „Segíthetek Önnek?” Ha a válasz igen, a karjánál fogva vezessük a vak embert, vagy engedjük, hogy belénk karoljon, és ne szavakkal, „távírányítással” próbálkozzunk, mert az balesetveszélyes lehet. Ha a felajánlott segítséget nem veszik igénybe, ne lepődjünk, pláne ne sértődjünk meg! Ha egy vak ember lépcsőhöz ér, elég szólani, hogy lépcső jön, de mindig tegyük hozzá, hogy fölfelé vagy lefelé vezet! Ha korlát van a lépcső mellett, helyezzük a vak ember kezét a korlátra. Az utolsó lépcsőfoknál újra figyelmeztessük őt! Ha irányokról, távolságokról tájékoztatjuk a vak embert, mindig az ő helyzetébe képzeljük magunkat, és így adjuk meg a mozgás irányát és nagyságát!

Figyeljünk arra is, hogy a vak ember nem kiskorú! Az effajta, kísérőkhöz szóló kérdésekkel, mint: „Kisasszony, tud az Úr aláírni?” csak megbántjuk a látássérültet. Kérdezzünk közvetlenül tőle, szóljunk közvetlenül hozzá!

KOLLÁR ALEXANDRA RAJZA

kiállítás. Budapesten a Népligetben valami olyanban volt részünk, amit sok ember kénytelen mindennap megélni. A kiállításon megismerkedtünk Dáviddal, aki elmondása szerint csupán foltokat lát születése óta. Ő vezetett minket végig minden egyes állomáson, és ő volt a kalauzunk akkor is, amikor a sötétben a falhoz simulva és egymás hátát keresgélve bolyongtunk. A cikkem bevezetőjét ez a Láthatatlan Kiállítás ihlette.

Ezer és ezer tanulságot lehet levonni ezek után, én mégis most csak két fontos dolgot emelnék ki. Közel másfél órát töltöttem az osztálytársaimmal a vak sötétben. Tudtam, hogy bízhatok bennük és vezetőnkben, sőt nem is tudok eltévedni. De egy vak ember ugyanezt éli át, annyi különbséggel, hogy csak a fehér bot van a kezében és bizalom a szívében, hogy ha átmegy az úttesten, nem üti el egy autót. Amikor becsukódott mögöttem az ajtó, és semmi más nem vett körül a sötétségen kívül, úgy éreztem, megváltozott valami – a világ mégis ugyanaz maradt. Valósággal szerepcseré történt a csoport, és vezetőnk között. Most mi szorultunk az ő segítségére!

A másik dolog, amit szeretnék kiemelni az a kiállítás utolsó állomásához kötődik. Orsós Sanyi nem véletlenül lett a mi vak órangyalunk. Ez alkalommal is elkísért minket, és egy fontos gondolatot osztott meg velünk a látogatás végén. A kiállítás utolsó szobájában várt ránk, és várta a beszámolóinkat, tapasztalatainkat. Ha nem ott vagyunk, ahol vagyunk, akkor nekem eszembe se jut, hogy ő pár perccel előbb még egy fényes szobában ült, mielőtt csatlakozott volna hozzánk a korom sötétbe... Számomra ez döbbenetes volt, de a mi Sanyinknak nem okozott problémát.

Végül válaszolva a saját kérdésemre, hogy félek-e a sötétben, a válaszom eddig az lett volna, hogy igen. Most azt mondom, hogy nem – ha van, kibem megbíznom.

Szia, te ismered a DIA-t?

Nem, most nem egy szép csengésű nő névről van szó. A DIA, azaz a Demokratikus Ifjúságért Alapítvány egy olyan szervezet, amely segít fejleszteni a fiatalok demokratikus és állampolgári készségeit. Talán a szóhasználat kissé száraz, de a program egyáltalán nem az! Ezek közé sorolható a KözöD!, a Középiskolai Vállalkozó Klubok, a Disputa és még sok egyéb. – Alább VÖRÖSMARTI DANIELLA beszámolóját olvashatjuk

A DIA-ról

Az alapítványt 1999-ben hozta létre Richard Harill és Roger Landrum, a Youth Service International két munkatársa. Richard több évig dolgozott egy magyar középiskolában angoltanárként, és gyorsan levonta a következtetést: a fiatalok számára nincs megfelelően szervezett lehetőség a közösségi és önkéntes munkákban való részvételre. Ennek a felismerésnek hála alakult meg hazánkban a DIA, ami a közösségi tanulás módszerének elterjesztését és az önkéntességre való buzdítást tekinti alapvető feladatának. Az alapítvány mára már 200 önkéntes csoporttal

büszkélkedhet, illetve több mint tizenhárom milliárd forint társadalmi haszonnal, ami – meg kell jegyeznünk – nem semmi!

Vitatkozni jó dolog! – A Disputa kör

Sokunknak ismerősek lehetnek az amerikai filmekből azok a versenyek, ahol kis létszámú (esetünkben háromfős) csapatok vitatkoznak egymással kulturált keretek között, szabályokhoz kötötten különböző társadalmi és közéleti problémákról.

Idén hazánkban a DIA és a Disputa Kör Egyesület együtt szervezte meg a fiatalok számára ezt a versenyt, ahol Tatabánya elég jól szerepelt. A senior korcsoportban a „Feltörekvők” csapata nyert, és büszkén mondhatjuk, hogy a csapat tagjai mindhárman bárdosos öregdiákok! A rendezvény sikerének köszönhetően valószínűleg még sok ilyen verseny lesz. A következőt április elején tartják Debrecenben.

Legyen hozzá KözöD!

Ez a DIA egyik hálózati programjának a neve, amely 2002-ben vette kezdetét itt, Magyarországon a Nokia támogatásával. Lehetőséget nyújt a fiatal önkéntesek számára, hogy megismerjenek más, hasonló érdeklődési körű és tevékenységű fiatal, illetve hogy nagyobb közösségi munkákat és programokat valósíthassanak meg. A KözöD!

Ingyen ölelés című konceptünkre a dózsakerti felüljáró tövében került sor, nagy feltűnést és egyértelmű sikert aratott
FOTÓ: ŐSZ FANNI

programot csak mint úgynevezett összefoglalót emlegethetjük, hisz rengeteg alprogrammal rendelkezik. A program egyik (és valószínűleg az egyik legnagyobb) kezdeményezése a KözöD! találkozó, amely általában nagyobb lélegzetvételű önkéntes tevékenységet és tapasztalatcserét jelent. A program persze nemcsak a fiatalok készségfejlesztéséről szól, hanem a fiatalok környezetének bevonásáról is (ide tartoznak például tanáraik, a döntéshozók, szülők... stb.), legalábbis ez a célja az Iránytű kampánynak. És ezzel eljutottunk a legaktuálisabb tényezőhöz, az Önkéntes Fiatalok

Egy öszvér az almafa alatt

Az Apple vezetősége szerint a mobiltelefon és a hordozható számítógép közé kellett egy harmadik kategória, amin a mindennapi funkciók sokkal jobban működnek, mint a két másikon. Az már kérdéses, hogy ez sikerült-e.

Amiről beszélünk, az nem más, mint az új Apple iPad. Az iPad mindössze 1,3 centi vastag, és kevesebb mint 800 grammot nyom. 9,7 hüvelykes, 1024x768 pixeles érintésérzékeny kijelzővel rendelkezik. A gép szíve az Apple első saját processzora, az A4, ami 1 GHz-es órajelen ketyeg, ehhez társul a kivitelől függően 16, 32 vagy 64 gigabájtos flash memória. Került bele természetesen iránytű, gyorsulásmérő, Bluetooth 2.1, valamint Wi-Fi 802.11n szabványú vezeték nélküli hálózati vezérlő, illetve minden változat kapható 3G-modemmel is, amelybe GPS is kerül, szóval van itt minden, mi szem-szájnak ingere. A hangszóró mellé mikrofon is került, tehát elméletileg hangátvitelre is simán alkalmas az iPad.

Steve Jobs, az Apple vezére szerint az iPad tökéletes megoldás lesz a web böngészéshez, a főtónézetítéshez, a videózáshoz, zenehallgatáshoz, játékhöz és a könyvolvasáshoz. Valójában viszont

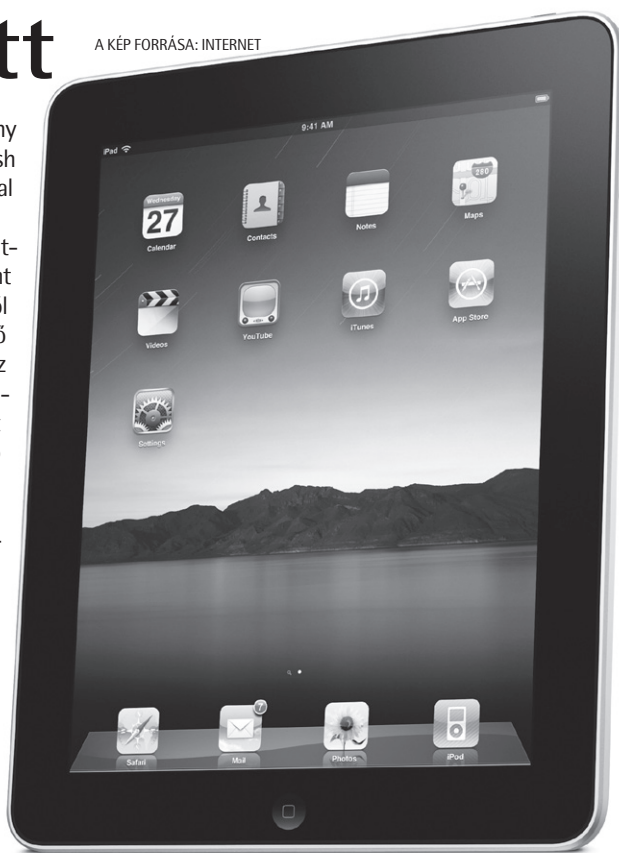
másik pedig, hogy az iPaddal a webes élmény sem az igazi, mert nincs rajta Adobe Flash támogatás, és sajnos egyre több weboldal már elképzelhetetlen nélküle.

Elméletileg ugyanazt az élményt nyújtja majd a kezelés, a navigálás terén, mint az Apple okostelefonja, kivéve a méretből fakadó eddigi hátrányokat. A nagy kijelző lehetővé teszi a pontos nyomkodást, az érintős mobilokkal szemben itt sokkal kevesebbszer fogunk belefutni nem kívánt kattintásba. Az érintőképernyőn történő gépelés is meglepően gyors és kényelmes lesz, ugyan igényel némi gyakorlatot. A készüléken az iPhone-on található operációs rendszer továbbfejlesztett változata fut, de valójában csak annyi változtatást kapott, hogy jól mutasson a nagy kijelzőn. Az eszköz kezelőfelülete pontosan ugyanaz, mint az iPhone-é, tehát egy vissza gomb alul, egy óriás kijelző, illetve a szokásos gombok a szélén.

Ezzel a készülékkel az Apple kihozta a maximumot ebből a formátumból. A megfelelő egyensúlyt találta el a funkcionalitás, sebesség, fogyasztás és tömeg

dimenzióiban. Ez azonban még kevés lesz az üdvösséghez, ahhoz, hogy néhány százezer Apple-rajongónál sokkal messzebb jusson a termék. Az iPad ugyan-

A KÉP FORRÁSA: INTERNET

is valóban egy új kategóriát teremt, ami még az Apple számára is szokatlan, hiszen eddigi sikereit már létező termékek újragondolásával érte el.

Nagy kérdés, hogy az iPad be fog-e tudni férközni a mindennapi felhasználói szokások közé, és, hogy valóban olyan hasznos termék-e?

ÁCS JÓZSEF

.....
*Steve Jobs jobban tudja,
hogy mire van szükséged,
mint te magad!*

Napjához. Erről kár lenne lemaradni, hiszen Tatabányán is elkél a segítség.

Az országban minden régióban tartanak KözöD! találkozót. Némelyikben több várost érint, van, ahol kevesebbet. Ezek a találkozók az adott területen belül működő önkéntes csoportokat segítenek kissé összekovácsolni. Itt, Tatabányán is megpályázta a tevékenységhez szükséges összeget az alapítványnál a Tatabányai Segítők Ligája (Tasli) nevezetű önkéntes csoport. Idén a tatabányai találkozó aktív közösségi munkára ad lehetőséget az önkénteseknek. A tevékenységre a Szent József Foglalkoztató és Napközi Otthonban került sor, ahol a fogyatékosok számára tudják felújítani a hátsó kertet. Szóval volt kerítésfestés, tujaültetés, ásás, és egyéb kiegészítő munkák. A szervező két önkéntes csoport, a Tasli és a Tatabányai Ölelők Klubja (TÖK) egymással karöltve igyekeztek a kétnapos programot minél gördülékenyebbé tenni mind a városi, mind a „külsős” önkéntesek számára.

Amennyiben tetszik a tevékenységünk, csatlakozz hozzánk bátran! Sok szeretettel várjuk a jelentkezőket!

Érdeklődni: Vörösmarti Daniellánál (10. a) vagy az alábbi e-mail/honlapcímek egyikén lehet: ti.ok@citromail.hu / www.ti-ok.eoldal.hu – TÖK, tahiti@chello.hu – Tahati (Tatabányai Ifjúsági Információs és Tanácsadói Iroda)

Kirándulások Kecskédtől Krakkóig

Mostanra kiderült: lehetetlenre vállalkozott az iskola vezetősége. Egy napon megszervezni az év végi kirándulásokat meglehetősen nagy képtelenségnek tűnik. Nyilván akkor az is.

Kétezer-nyolc kivételes év volt, hiszen megszületett a korszerű döntés: együtt megyünk, egy helyre utazunk. A célállomás nem is volt olyan messze, mindössze a tatai kempingig jutottunk. Miért nem lett hagyomány ebből? Pedig több szempontból is igen praktikus. Először is a törvény nevében minden osztálynak egy napon kell osztálykirándulást szerveznie. A kirándulás egy napnál hosszabb csak a pedagógusok szabadidejének terhére szervezhető. Ez idén is rendben lett volna, de olyan napot tűzött ki a vezetőség (másodszori változatként), amikor érettségi is van, ergo akik érettségizető tanárok és egyben osztályfőnökök is, akkor azokkal mi legyen? Két verzió áll fenn: valamilyen szabad hétvégén kirándulnak, vagy ahogy például a tizenegyedik árok és tizedik bések, nem mennek sehová, ami elég szomorú. Másik szempont, amiért nagyon megfontolandó lenne ez az „egész iskola együtt üdül”-dolog, az, hogy akkor olyan helyet választanának, ami az átlag embernek is kifizethető. A mi osztályunk például Kecskéden tölt két napot, szinte ingyen, valószínűleg nem lesz olyan látványos, mint Krakkó, de élményekben gazdag, az biztos. Az talán belefér még, hogy a végzősök költségesebb kirándulásra mennek, de amint tudjuk, válság van, nem mindenki engedheti meg magának a nagyobb kiadásokat.

Jövőre mindenképpen ki kell találni valamit. Én azt javaslom: teremtünk új hagyományt a közös, olcsó kirándulásokkal!

– KOLLY –

Fesztiválkalauz kezdőknek

Ha ez nektek Woodstock, akkor szervusztok

NEM IS gondolná az ember, hogy immár tizenhét éve rendezik meg minden év augusztusában az Óbudai-szigeten a nemzetközi közönség által erősen látogatott Sziget elnevezésű fesztivált. Az első fesztivált Gerendai Károly és Müller Péter, a woodstocki fesztivál ihlette saját ötletük alapján 1993-ban rendezte, az akkor a Diáksziget nevet kapta. A fesztivál 1996-tól 2001-ig Pepsi Sziget, majd 2002 óta Sziget Fesztivál néven működik.

A rendezvény „nulladik napján” 2005-ben rendezett először koncertet a Sziget, akkor az Illés együttes zenélt alakulásuk negyvenedik évfordulóját ünnepelve, egyúttal búcsúkoncertet tartva. 2008-ban a nulladik napot megelőzte egy „mínusz egyedik”, a „Magyar Dal Napja”, amelyen nagy rajongószámmal rendelkező magyar előadók játszottak egy-egy dalt saját szerzeményeikből.

Csak az anyagi vonzat szemléltetése gyanánt néhány adatot is megemlítenék. Az 1993-as szigeten egy napijegyet háromszáz forint körül értékesítettek, míg a 2009-ben rendezett Szigetre egyetlen napijegy ára meghaladta a tízezer forintot. A Sziget-jegyek ára – mint látjuk – egyenes arányban növekedett az ide látogatott magyar és külföldi fesztiválozók számával. A Sziget állandó velejárói a minden évben újra és újra fellobbanó viták a zajszint és környezetszennyezés terén. Az ilyen problémák kiküszöbölése végett 1997 óta legkésőbb este tizenegy órakor érnek véget a szabadtéri koncertek, az ennél későbbi programok pedig zajszigetelő sátrakban kerülnek megrendezésre, ezzel igyekeznek védeni a budai emberek békés pihenését.

A rövid Szigettörténet után most a tanév végén járva úgy gondolom, itt az ideje beszélni egy keveset a nyári szünetben megrendezésre kerülő fesztiválok világáról. A paletta természetesen ebben az évben is igen sokszínű lesz. Lesz Balaton Sound az elektronikus zene kedvelőinek, Volt fesztivál és borsodi zenei fesztiválok a rockosabb beütésű fiatalok számára, és természetesen a nyár elmaradhatatlan eseménye lesz az előbb említett Sziget is, amely évenként próbálja felváltani a világszenei előadók krémjének legalább egy töredékét. Ezek a nyári programok mindenki számára eseményben gazdagnak ígérkeznek. Így aki idén első fesztiválozóként készül felderíteni

Az elődöntőig jutottak

Röplabdás leányaink Varga Petra tanárnő irányításával január óta járnak a különböző bajnoki mérkőzésekre. A megyében induló Kereskedelmi Középiskola, Árpád Gimnázium, esztergomi Dobó Katalin Gimnázium és Bárdos László Gimnázium között körmérkőzések zajlottak. Csapatunk veretlenül megszerezte a „megyei bajnok” címet, ezzel bejutott az országos elődöntőbe, amelyet március 27-én, szombaton rendeztek meg Budapest. Gimnáziumunk csapatát Pest megye (Dunakeszi), Heves megye (Eger) és Budapest (BSE)

A KÉP FORRÁSA: INTERNET

a lehetőségeket, és korlátozott anyagi kerettel rendelkezik, nem lesz könnyű döntése.

Egy ilyen többnapos rendezvény persze izgalommal teli programokat kínál. Ha a sátorozás nagyszerű élményt nem is említjük, egy neves előadó koncertjén több ezer velünk egykorúval ugrabugrálni, vagy az adott fesztivál különleges programjain részt venni – ez természetesen minden fiatal fantáziáját megmozgatja, majd a későbbiekben szülei pénztárcáját is. (Tisztelet azon derék bárdos diákoknak, akik a fesztiválok időtartamán kívül dolgoznak, így maguknak állják a költségeiket.) Egy ilyen rendezvényen a sátorozók kényelmét bank automaták, éttermek, elsősegélynyújtó helyek, csomagmegőrző, gyermekmegőrző, posta, gyógyszertár, értékmegőrző és nyelvi segítséget nyújtó sátrak biztosítják.

Tisztálkodásra egy ilyen helyen csak korlátozott lehetőségek vannak, és a legtöbben inkább kihagyják, nehogy lemaradjanak bármi másról ez idő alatt... Ha arra gondolunk, mennyibe kerül egy jegy, még talán ez is érthető.

Mindenképpen azzal kell zárni a tanácsok sorát, hogy az egészségére és az értékeire – bármelyik fesztivál is tetszett meg – mindenki fokozottan vigyázzon a forró nyári hangulatban.

KOVÁCS ANNA TERÉZ

győztesével sorsolták össze. A Dunakeszi ellen sima, lehenlő 3:0 lett az eredmény a javunkra, így továbbjutottunk a döntőbe, amit a BSE-vel játszottunk. A legendás BSE kilenc éve veretlen szinte minden korcsoportban. A döntőben összesítve 3:2 (107:105) arányban veszítettünk. A lányok fantasztikusan játszottak, de sajnos nem tudták megverni az ellenfelet. A tisztas játék és az ellenfelek edzőinek dicsérete azonban biztatja őket. Gratulálunk a résztvevőknek, és leányok, ne szomorkodjatok, hiszen még van három évetek bejutni a legjobbak közé.

– H. A. ÉS T. P. –

A fehér szalag

Egy német mese az emberi természetről

A fehér szalag egy baljóslatú és zavarba ejtő film. Hátborzongató thriller és lélektani dráma, mely egy német kisvárosban játszódik az első világháború előestéjén. A kis közösségben első ránézésre minden rendben működik, mindenki teszi a dolgát, ám otthonaiban elszigetelődve, zárt kis világában mindenki levetközi emberségét. – GICZY CSENGE írása

A helyi doktor lovasbalesete, egy majorságbeli parasztasszony rejtélyes halála és a pajta felgyújtása azon megmagyarázhatatlan események közé tartoznak, melyek elindítják a film konfliktusát. Ezen aggasztó esetek hatására a falubeliek álszent buzgalommal látnak az elkövetők felkutatásához, ám ez a lelkiileg elkorcsosult közösség képtelen bűnösei előkerítésére, hiszen önmaguk sokkal nagyobb bűnök elkövetőiként élik mindennapjaikat. Itt mindenki bűnös a bárótól a földművesig, a nyugdíjastól a kisiskolásig. Az orvos szexuálisan zaklatja kiskorú lányát, és a lelkesz indokolatlan brutalitással bünteti meg gyermekeit korukhoz illő

MICHAEL HANEKE 1942-ben született Münchenben. Első nagy sikere (a Cannes világába vezető *Az ismeretlen kód után*) A zongoratanárnő című film volt: 2001-ben nagydíjat kapott Cannes-ban. Azóta sikere töretlen: a *Rejtély* az Európai Filmakadémia legjobb rendezőnek és legjobb európai filmnek járó díját, valamint a Cannes-i Filmfesztivál legjobb rendezőnek járó elismerését hozta neki. A fehér szalagot az Európai Filmakadémia a legjobb rendezőnek és a legjobb forgatókönyvnek járó díjjal jutalmazta, Cannes-ban pedig elnyerte az Arany Pálmát, majd a legjobb idegen nyelvű film Golden Globe-díját.

viselkedésükért. Az emberi kegyetlenség legelképesztőbb szintjeit mutatja meg a film, ami nyomasztó hangulatot és thrillerhez illő feszültséget teremt. A frusztráció és az elidegenedés érzelmileg tönkretette az embereket, kapcsolataik ridegek és üresek, a terror a hétköznapiak részévé vált. Mindez egy olyan korban és olyan helyszínen történik, ahol a lelkipásztor teljhatalommal bír, ahol a gyerekeket nem veszik emberszámba, és ahol esély sincs egy jobb életre, mert számukra nem is létezik másféle élet. Az ifjú és naiv tanító, aki

narrációjával kíséri a filmet, legjobb belátása szerint megpróbál beleavatkozni ebbe a megkövesedett, emberellenes rendszerbe, de a századok alatt kialakított életmód nem változtatható meg egyetlen ember jóindulatával.

Gyanúsítottból több is van, de az ellenérvek gyakorlatilag teljesen kizárják bűnösségük lehetőségét. A tettest nem a film világában, hanem azon kívül kell keresni. Nem az a fontos, hogy ki áll a rosszindulatú csínytevések mögött, a film elsősorban az emberi természet sötét oldalára világít rá, arra az ösztönös és ijesztő kegyetlenségre, ami az ellenőrzés nélküli faluban mindenre kiterjesztette hatalmát. Az elbeszélés sok mindent bíz a néző képzeletére, és többfajta értelmezési szintet tesz lehetővé. A fehér szalag az ártatlanság szimbóluma, melyet a gyerekeknek sárga csillaghoz vagy horogkereszthez hasonlóan kell viselniük. Ezek a várost szellemként járó, bandákba verődő gyerekek nem számíthatnak emberi bánásmódra, a rendszeres megaláztatás és brutális nevelési módszerek közepette felnövő generáció tagjai majd a második világháború idejére érnek ugyanilyen kegyetlen eszközökkel élő pszichopattákká.

Az osztrák trónörökös halálának híre a két és fél órás film utolsó perceiben jelöli ki a pontos időt és helyet, addig a narrátor irányítására vagyunk bízva ebben a nyugtalanító és bizonytalan világban. Azonban a narrációnak sem hihetünk feltétlenül. Személyére nem derül azonnal fény a film elején, később pedig gyanúsán oda nem illőnek tűnik szelidsége és jóhiszemősége miatt a fiatal tanító. Ugyan kísérletet tesz a gondok megoldására, túlságosan gyenge jellem ahhoz, hogy megoldja ezt az egyetemes, a falu határain messze túlmutató problémát.

A film nagyszerű színészi teljesítményeket vonultat fel, különösen a gyerekszereplők játéka emlékezetes, akik hisztérikusan zokognak, tisztelettudóan fejet hajtának és vérfagyasztóan néznek. A sötét, peszsimista jelenetek között megjelenik egy ártatlan és gyengéd udvarlás története is, mely még ebbe a komor és rideg filmbe is képes egy kis

A KÉPEK AZ INTERNETRŐL SZÁRMAZNAK

humort csempészni. Az objektívan távolságtartó kamerakezelés, a szigorú fekete-fehér képek és a nyers elbeszélésmód meglehetősen kellemetlennek teszik a filmélményt, de érdemes a szereplőkkel együtt végig kitaranni. A film nem megállapít, csak bemutat, és ahelyett, hogy megválaszolná a forgatókönyv által felvetett kérdéseket, csak további kérdőjeleket állít. Michael Haneke munkáiban viszszerző eszköz a félelemkeltés, és míg *Rejtély* című öt évvel ezelőtti filmjében ezt egy házról mutatott órákon át vett videófelvétel jelenti, itt egy gyűlölettel teli, akár gyilkolásra is kész gyerekkarc ér el hasonlóan hátborzongató hatást. A fehér szalag Haneke egy különösen finoman kidolgozott filmje, ami a 2009-es cannes-i filmfesztiválon kezdte diadalútját, és két kategóriában is jelölést kapott az Amerikai Filmakadémia márciusban kiosztásra került Oscar-díjára.

Szubkultúra Japánból

Napjainkban az a szó, hogy „anime”, mindenkinek mond valamit. Legalább annyian szeretik, mint ahányan megvetik, és akadnak olyanok is, akiket hidegen hagy, mondván: „divathóbort, majd kinövök” – HUBERT MIRA írása

Hogy miről is van szó? Mára az „anime” és a „manga” kifejezések olyan erősen kötődnek a japán kultúrához, mint mondjuk a „kimono”, vagy az „ikebana”. Tágabb értelemben animének tekintünk minden, a szigetországból eredeztethető animációs rajzfilmet.

Pályafutása hazánkban a Dragon ball által gerjesztett morális pánikkal kezdődött, és a Pokemonnal folytatódott, ez pedig nem sok jóval kecsegtetett. Az ORTT cirkusza mély nyomot hagyott az emberek lelkében – alapvetően meghatározva hozzáállásukat a témához. Az anime olyan mérföldköveire, mint a Kimba, a fehér oroszán, a Csizmás kandúr, A kis habléány, a Nils Holgersson

Varró Dániel

A Túl a Maszat-hegyen titkos világa

A VERSESKÖTET megálmodója és megírója Varró Dániel költő, műfordító. 1977. szeptember 11-én született Budapesten, az ELTE-BTK magyar-angol szakán diplomázott. Már gimnazista kora óta jelentek meg versei és műfordításai különböző lapokban és folyóiratokban. A fiatal költőt a nagyközönség először talán Vámos Miklós egyik beszélgetős műsorában ismerte meg. Szerény-sége, kedvessége már akkor sokak kedvencévé tette. Első kötete Bögre azúr címen jelent meg 1999-ben, második kötete a Túl a Maszat-hegyen – mely egy verses meseregény – 2003-ban került kiadásra. Eddigi utolsó, azaz harmadik kötete a Szívdecsert volt, amely 2007. decemberében került a polcokra. Drámafordításait és saját, illetve másokkal közösen írt munkáit (például a Hamvai Kornállal készített Vesztegzár a Grand Hotelban című Rejtő-adaptációt) több budapesti és vidéki színház is műsorára tűzte már. A Maszat-hegy is meghódította a színpadokat. A Bábszínház Presser Gábor zenéjével játszotta, és most látható nálunk is a Jászaiiban a Túl a Maszat-hegyen egy rendkívül modern színpadi megoldásokkal, kiskisakosokat elvarázsoló ötletekkel élő előadása. A megjelenést követően nem sokkal a kötet hangoskönyv formájában is megjelent, az a Mácsai Pál tolmácsolja a verseket, aki egyébként feltétlen híve a szerzőnek: a Varró Dániel által írt Lira és epika című (egy korábbi számunkban bemutatott) bábelőadást ő rendezte. A Túl a Maszat-hegyen sikerének titka kedvessége és szellemessége. A fiatal olvasók izgulhatnak a főszereplők sorsa miatt, az olvasottabbak pedig jókat kacaghatnak az irodalmi utalások, parafrázisok sokaságán, élvezhetik Varró stílisztikai és formai bravúrijait.

Varró Dánielt 2007-ben munkásságát a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjével jutalmazták.

Szösz néne

*Főnt a Maszat-hegy legtetetjén,
ahol érik a Bajuszos Pöszméte,
és ahol sose voltunk még, te meg én,
ott ül a teraszán Szösz néne.
Ott ül a teraszán
vénkora tavaszán,
néha kiújul a köszvénye.*

*Ott ül dudorászva egy ósdi hokedlin,
szimatol körülötte az öszvére,
hogyhogy sohasem tetszik berekedni
a nagy dudolásban, Szösz néne?
Hogyhogy a köszvény,
hogyhogy az öszvér
nem szegi kedvét, Szösz néne?*

*Hát, tudjátok, ez úgy van, gyerekek,
nálam csupa szösz az asztal, a kerevet,
csupa szösz a tévé, csupa szösz a telefon,
szösz van a padlón, csempén, plafonon,
szösz van a hokedlin, szösz van a nokedlin,
szösz van a hajamon, a fülemben,
a szöszömön,
öszvér, köszvény, semmi se búsit,
nem szegi semmi se kedvem, köszönöm.*

*Futnak a Takarítók a teraszhoz,
sipitoznak máris: „Szösz néne,
Csupa szösz a függöny, csupa szösz
az abrosz,
nem lesz ennek rossz vége?
Csupa szösz a nyugdíj, csupa szösz Űa
TAJ-szám,
szösz van a porcica kunkori bajszán,
szösztelenítsünk, portalanítsunk,
föltakarítsunk, Szösz néne?”*

Varró Dániel, napjaink egyik legtehetségesebb költője

*Főnt a Maszat-hegy legtetetjén,
ahol érik a Bajuszos Pöszméte,
és ahol sose voltunk még, te meg én,
dudorászik a teraszon Szösz néne:
„Szösztelenítés, portalanítás,
föltakarítás? Kösz, még ne.”*

Eszedbe jut, hogy eszedbe ne jusson

*Eszedbe jut, hogy eszedbe ne jusson
valahogy mégis elfelejteni,
leírod, aláhúzod, kiragasztod,
számárfülcskét hajtogatsz neki,*

*kisimítod, odateszed a székre,
az ágy mellé, hogy szem előtt legyen,
leülsz, kötsz egy csomót a lepedőre,
elalszol, elfelejted, hirtelen*

*eszedbe jut, felugrasz, zsebre vágod,
a szíved közben összeviszza ver,
sehogy sem hiszed el, hogy ott van nálad,*

*kihúzod, megtapogatod, de mindjárt
el is teszed, és ráhúzod a cipzárt –
mikor megnyugszol, akkor veszed el.*

csodálatos utazása és a Vadhattyúk, kevesen emlékeznek. Pedig mára már mind-mind klasszikussá nőtte ki magát, és magukban hordozzák mindazon értéket és jellegzetességet, amire azt mondjuk: anime.

A műfaj születése

Hogy ki is az az Osamu Tezuka? Az 1928-as születésű Tezuka mester – akit napjainkban már csak a „manga isteneként” emlegetnek – a japán ukiyo-e (*fanyomat*) és a nyugati rajzstílus egybegyúrásával olyan új, egyéni karakterdizájnt dolgozott ki, mellyel megteremtette a mai manga-, illetve animeuniverzumot. (Tezuka-tradíció például, hogy mivel a szereplők alig gesztikulálnak, a legerőteljesebb érzelm kifejezési mód a szem – ezzel magyarázható, hogy az esetek többségében kitölti a fej egyharmadát.) Legnépszerűbb műve az Astro boy, mely még az Egyesült Államokba is beköltöztette Japánt.

A manga keletkezése a tizenkettedik századi zen-buddhista szerzetesekig vezethető vissza,

maga az elnevezés pedig Katsuhika Hokusai nevéhez fűződik. Hokusai egy tizenharmadik századi japán fametsző, festő, aki vázlatait kötetbe foglaltatta, és a „Manga” (*vázlat, véletlenszerű képek*) címet adta nekik. A szó jelentése azóta leszűkült, és napjainkban minden japán stílusú képregényt mangának hívunk.

Mi magyarázza, hogy a rajongótábor egyre csak bővül? Népszerűségének oka, hogy az animével egyetemben páratlanul sokszínű műfaj. A fémkarú törpealkimistáktól és szamurájkardok alatt görnyedő harcosoktól elkezdve a varázserővel megáldott lánykákon (például Sailor Moon) keresztül a Mátrix alapját adó Ghost in the shellig mindenki megtalálhatja a neki tetszőt.

Miyazaki Hayao, a mese atyja

Ha a leghíresebb mangakaként Tezukát neveztük meg, akkor Japán animezenije egy bizonyos Miyazaki Hayao nevezetű úriember. Sokan a japán Walt Disneyként emlegetik, és nem is véletlenül – kiforrott a rajzstílusa és alapelve – mely szerint egy rajzfilmben a számítógépes animáció nem

mehet tíz százalék fölé – mindenképpen a nagyok közé emelik. Az ő nevéhez fűződik például az Oscar-díjas Chihiro szellemországban, A vándorló palota, a Nausika – A szél harcosai, a Totoro – A varázserdő titka, a Laputa, az égi palota és a Kiki, a boszorkányfutár.

Filmjeit mélyen kidolgozott karakterek, és saját történetvezetés jellemzik; eszköztárában fellelhetőek a japán kultúra és hitvilág (shinto, zen) elemei.

À LA BÁRDOS • A Bárdos László Gimnázium élménymagazinja. Megjelenik ötször egy tanévben. XXII. évf., 2010. pünkösdi hava. Lapszerkesztők: Altmann Vivien, Bányai Cseperke, Kollár Alexandra és Madarász Anna. Munkatársak: Csillag Sára, Bártfai Csilla, May Anna. Felelős szerkesztő: Nagy Tamás. Lapszerkesztő: Dobrova Zita. Olvasószerkesztő: Sipos Etelka. Felelős kiadó: Sándor János igazgató. A lap címe: Bárdos László Gimnázium. 2800 Tatabánya, Gál István-ltp. 701. Tel.: 34/311-749 E-mail: zekany@chello.hu, dzit@vipmail.hu Ismételt felhívjuk kedves olvasóink figyelmét, hogy a korrekt tájékoztatás érdekében a cikkeknek akkor is megjelenést biztosítunk, ha tartalmukkal a szerkesztőség nem feltétlenül ért egyet.

KETTŐEZERTÍZ május 26-án elhunyt Süveges Vilmos, Tatabánya Megyei Jogú Város díszpolgára, iskolánk, a Bárdos László Gimnázium első igazgatója.

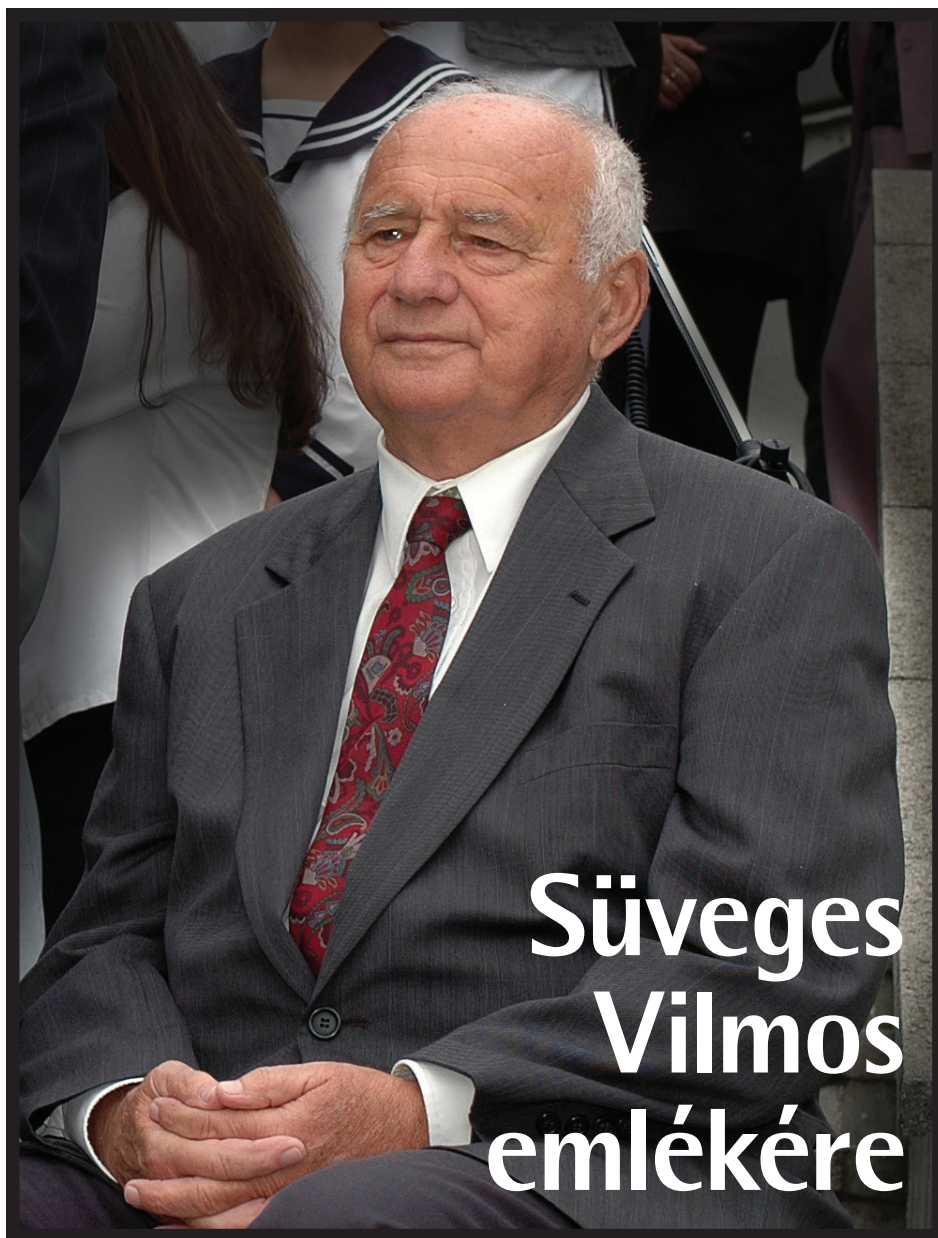
A népszerű és humánus pedagógus tatabányaiak ezreit tanította a mai Árpád Gimnázium és a Kossuth Lajos Közgazdasági Szakközépiskola jogelőd intézményeiben azután is, hogy utóbbinak 1963-tól igazgatóhelyettesévé, 1975-től igazgatójává választották. Azokban az évtizedekben, amikor az orosz nyelv kötelező jellege folytán nem tartozott a diákok kedvenc tantárgyai közé, szakmai alaposága és emberi közvetlensége révén sokakkal megszerettette Puskin és Tolsztoj nyelvét, biztos továbbtanulási és pályaválasztási lehetőséget biztosítva ezzel a tanítványainak.

A vértesszőlői munkácsoládból származó Süveges Vilmos előbb a tatabányai piarista gimnáziumban tanult, majd annak államosítása után a tatabányai állami gimnáziumba került, és azon szerencsések közé tartozott, akiket még Bárdos László tanított a humán tárgyakra. Az orosz nyelvet is tőle tanulta meg olyan színvonalon, hogy 1951-es érettségijét követően ezen a szakon folytatta nyelvi tanulmányait. 1955-ben diplomát szerzett, és azonnal egykori középiskolájába tért vissza – immáron tanárként. A következő évben megnősült, Boda Amália tanítónőt vette feleségül. Az élete végéig tartó, boldog házasságból egy gyermek született, Amália, aki követte szülei példáját: filozófia–orosz szakos tanár lett. Ő az 1990-es évek elején az Egyesült Államokban alapított családot, így Süveges Vilmos két fiúunokája már ott nőtt fel.

Süveges tanár úr nemcsak rengeteget tanított, hanem az akkor még mindig fiatal város–megyeszékhely pedagógustársadalmának közösségi fejlődésére is nagy hatást gyakorolt. Évtizedeken át dolgozott a Pedagógus Szakszervezetben. Csóti Jenő tanár úrral együtt a kezdetektől fogva részt vett a pedagógus sportesemények, labdarúgóbajnokságok szervezésében és lebonyolításában. (A hajdani tanár-bajnokságok utódját, a Tanager Kupát ma is minden tanév végén megszervezik a város középiskolái.) A sportokért egyébként is rajongott: akár személyesen a zöld gyepen, akár nézőként a labdarúgópálya tribünjén vagy a sportcsarnokban hódolhatott kedvenc labdajátékainak. Ahogy a katedrán, úgy a sportpályán is példásan sportszerű volt, és ezt a viselkedést társaitól és tanítványaitól is mindig megkövetelte.

1986-ban nagy változás következett be az életében: a város közoktatási vezetése őt kérte fel az újonnan épülő ótelepi gimnázium vezetői feladataira. A tantestület megszervezése, a tanulóifjúság toborzása az Árpád Gimnáziumban, az intézmény átvétele – ezek az óriási feladatok mind elsősorban reá hárultak. Az ő kezdeményezésére vette fel iskolánk a második tanév elején a polihisztóri műveltségű pedagógus, Bárdos László nevét. Az iskolai hagyományok megteremtéséért, a már akkor várossszerte emlegetett kiváló tanuló–tanár viszony kialakulásáért nagyon sokat tett. A pedagógusoknak „tanár úr”, „tanárnő” megszólítás

Kollégái és tisztelői az alapító igazgatónak már 2006-ban iskolánkban, az aulában emléktáblát állítottak.

Süveges Vilmos emlékére

FOTÓ: NAGY TAMÁS (2007)

dukált, neki: „Vili bá!” Példásan féltette és védte az új oktatási intézmény állagát, és azon is keményen dolgozott, hogy az új iskola – akkor még elsősorban a sporttagozat versenyeredményeinek köszönhetően – a város és vonzáskörzetének közvéleménye számára ismertségben, említésben a nagy múltú konkurenciával azonos szintre kerüljön.

A megfeszített munka következtében a Bárdos harmadik tanévének félidejében, 1990 januárjában színvinfarktust kapott. Orvosai azonnali nyugellátását javasolták. Mivel Tatabányára történt visszatérése után egész életében az Óvárosban lakott, a Bárdos következő két évtizedében is napi vendég maradt. A tantestületi kirándulások, a pedagógusok közösségi programjainak és az iskola ünnepélyeinek megbecsült és elmaradhatatlan résztvevője volt. A Mikulás–kupákon és más sporteseményeken a Bárdos tanári focicsapatát menedzselte. Őt azok a fiatalok is jól ismerték, akiknek legfeljebb szüleit, talán nagyszüleit tanította, hiszen minden délben, az ebédlő nyitáskor találkozni

lehetett vele. Mindig volt egy jó vicce, nevetni-való adomája, dicséző gesztusa a munkájukban elfáradt tanárokhoz, technikai dolgozókhöz és a sportpályán ügyeskedő gyerekekhez. Kiemelkedő oktatásvezetői tevékenységéért számos magas elismerésben részesült, ám vélhetőleg arra volt a legbüszkébb, hogy 1997-ben – a Bárdos tizedik évfordulóján – iskolateremtő munkásságáért a város vezetése díszpolgári címet adományozott neki.

Süveges címzetes igazgató úr példamutatóan szerény, önmegtartóztató ember volt. Kevesen tudták róla, hogy az évek múlását, egészségének romlását erős emberi helytállással, fogcsikorgató erőfeszítéssel tűrte el. Bántotta a leányától és unokáitól való mérhetetlen földrajzi távolság, amelyet az évenkénti néhány látogatás csak kis mértékben csökkenthetett. Szíve elkeseredetten próbált élető energiát a gyengülő szervezetének átadni, egészen addig, amíg egy újabb rohamsozrat végzetesnek bizonyult.

Az iskolateremtő igazgató hamvait június 4-én, pénteken délelőtt fél tizkor helyezték végső nyugalomra a az újtelepi temetőben. Sit tibi terra levis!